

ΜΑ·Ι·ΟΥ ΙΒ΄
Μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν
ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ
Ἐπισκόπου Κωνσταντίας

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΝ

Εἰς τό, Κύριε ἐκέκραξα, ἰστώμεν Στίχους ς', καὶ ψάλλομεν Στιχηρὰ Προσόμοια τῆς Ἑορτῆς γ' καὶ τοῦ Ἁγίου γ'.

Στιχηρὰ τοῦ Ἁγίου.

Ἦχος δ'. Ἐδωκας σημείωσιν.

Νόμος ὁ ἐν γράμματι, παιδαγωγός σοι γεγένηται, εἰς Χριστὸν Ἐπιφάνιε, δεικνὺς τὴν ἀστράψασαν, τοῦ Σωτῆρος χάριν, τῆς θεογνωσίας, προγραφομένην μυστικῶς, καὶ τυπομένην διάφανέστατα· ἦνπερ καὶ ἐφάνερωσας, ταῖς διδασχαῖς σου πανεύφημε, τηλαυγῶς ἐκτιθέμενος, τὰ θεόπνευστα δόγματα.

Νόμου τοῦ τῆς χάριτος, καταγγελεὺς ἐχρημάτισας, Θεοφάντορ μακάριε, φωτίζων τὰ πέρατα, ταῖς τῶν σῶν δογμάτων, θείαις δαδουχαῖς, καὶ τῶν αἱρέσεων θερμῶς, τὰς γλωσσαλγίας καταστρεψάμενος, πανσόφως ἐστηλίτευσας, διδασκαλίαις Πανόσιε, καὶ τὸ κάλλος τὸ ἄχραντον, τὸ τῆς πίστεως ἔδειξας.

Ο' βίος ὁ ἐνθεός, τῷ ὀρθοδόξῳ φρονήματι, συνδραμῶν παρεσκεύασε, τελεῖν τὰ θαυμά-

σια, καὶ δαιμόνων θράσος, Πάτερ ἀπελαύνειν, καὶ νοσημάτων χαλεπῶν, τὰς ἀλγηδόνας παύειν ἐντεύξεσι καὶ χάριτι κοσμούμενον, ἱεραρχίας σε ἔδειξεν, Ἰησοῦς ὁ φιλόανθρωπος καὶ σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἔτερα Στιχηρὰ Προσόμοια.

Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου.

Ἦχος δ'. Ὡς γενναῖον ἐν Μάρτυσιν.

Τὴν τοῦ Λόγου θεότητα, ἐπιγνοὺς Ἐπιφάνιε, τῆς Τριάδος γεγονός μύστης πάνσοφος· καὶ φωτισθεὶς τῷ βαπτίσματι, υἱὸς Θεοῦ γεγονός, καὶ μερὶς τοῦ Ἰησοῦ, ὄν ζητῶν μανικώτατα, κατεμάκρυνας, ἐν ἐρήμῳ στρουθὸς καθάπερ ἄλλος, καὶ ἐνδεδύσαι θεόθεν, τὴν πανοπλίαν τοῦ Πνεύματος.

Ω'ς Σαοὺλ Ἐπιφάνιε, ἐκ Θεοῦ ἐπιλέεξαι, καὶ τῆς Κωνσταντίας θρόνον ἀπέληφας, ἐνθα σοφῶς κατεποίμανας, λαὸν τὸν χριστώνυμον, καὶ ὡς θεοῦ συνεργούς, ἔχων Πάππον καὶ Τύχωνα, σὺν τῷ Φίλωνι Ὀρθοδόξων δὲ πίστιν ἐδραιώσας, ἄλλος πέφυκας Βαρνάβας, καὶ ἀληθῆς ἰσαπόστολος.

Ταῖς Γραφαῖς ἐντρεφόμενος, καὶ τὸν νοῦν κα-
θαιρόμενος, τῇ ἀσκήσει γέγονας Ἐπιφάνιε,
θησαυρισμὸς τοῖς πιστεύουσι, διὸ καὶ αἰρέσεων,
διεξήλεγγας στερρώως, τὸ σαθρὸν θείοις λόγοις
σου, καὶ τὴν ποιμνὴν σου, ἀληθεῖα τῇ πίστεως ἐκ-
θρέψας, καὶ πολλαῖς θαυματουργαῖς, τοὺς νεοφύ-
τους ἐστήριξας.

Δόξα... Ἦχος β'.

Εὶ καὶ Μωσαϊκοῖς νόμοις ὑπέκυψας, τῆς Ἰου-
δαϊκῆς λατρείας ὑπάρχων βλάστημα, ἀλλ' ἡ
χάρις Πάτερ ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐν σοὶ ἐπιλάμπασα,
μαθητὴν τῆς εἰρήνης τοῦ Εὐαγγελίου σαφῶς ἀ-
πειργάσατο· ἐντεῦθεν ὡς ἀγχίνους, τῶν ἀμφοῖν
διαθηκῶν, κατὰ νοῦν εἰληφῶς ἐκβασιν, ὡς ἐκ δου-
λείας, εἰς ἐλευθερίαν μεταβέβηκας, δι' ἧς ἰκέτευε
ἡμᾶς, λυτρωθῆναι τῆς τυραννίδος τοῦ ἐχθροῦ, καὶ
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν... Τῆς Ἑορτῆς.

Εἴσοδος. Φῶς ἰλαρόν. Τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέ-
ρας, καὶ τὰ Ἀναγνώσματα.

Παροιμιῶν τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. ι' 7, 6 γ' 13-15 η' 6, 34, 35, 4, 12, 14, 17, 5-9 κβ' 21, 19 ιε' 4).

Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων, καὶ εὐλογία
Κυρίου ἐπὶ κεφαλὴν αὐτοῦ. Μακάριος ἄν-
θρωπος, ὃς εὔρε σοφίαν, καὶ θνητός, ὃς εἶδε φρό-
νησιν. Κρεῖσσον γὰρ αὐτὴν ἐμπορεύεσθαι, ἢ χρυ-
σίου καὶ ἀργυρίου θησαυρούς. Τιμιωτέρα δέ ἐστι
λίθων πολυτελῶν· οὐκ ἀντιτάσσεται αὐτῇ οὐδὲν
πονηρόν· εὐγνωστός ἐστι πᾶσι τοῖς ἐγγίζουσιν
αὐτήν· πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστιν. Ἐκ
γὰρ τοῦ στόματος αὐτῆς ἐκπορεύεται δικαιοσύνη·
νόμον δὲ καὶ ἔλεον ἐπὶ γλώσσης φορεῖ.

Τοιγαροῦν ἀκούσατέ μου, ὦ τέκνα, σεμνὰ γὰρ
ἐρῶ. Καὶ μακάριος ἄνθρωπος, ὃς τὰς ἐμὰς ὁδοὺς
φυλάξει. Αἱ γὰρ ἔξοδοί μου ἔξοδοι ζωῆς, καὶ ἐτοι-
μάζεται θέλησις παρὰ Κυρίου. Διὰ τοῦτο παρα-
καλῶ ὑμᾶς, καὶ προΐεμαι ἐμὴν φωνὴν υἱοῖς ἀν-
θρώπων. Ὅτι ἐγὼ ἡ Σοφία κατεσκευάσα βουλὴν
καὶ γνῶσιν καὶ ἔννοιαν, ἐγὼ ἐπεκαλεσάμην. Ἐμὴ
βουλὴ καὶ ἀσφάλεια, ἐμὴ φρόνησις, ἐμὴ δὲ ἰσχὺς.
Ἐγὼ τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγαπῶ, οἱ δὲ ἐμὲ ζητοῦν-
τες εὐρήσουσι χάριν.

Νοήσατε τοίνυν, ἄκακοι, πανουργίαν, οἱ δὲ ἀ-
παίδευτοι ἔνθεσθε καρδίαν. Εἰσακούσατέ μου καὶ
πάλιν, σεμνὰ γὰρ ἐρῶ, καὶ ἀνοίγω ἀπὸ χειλέων
ὀρθά. Ὅτι ἀλήθειαν μελετήσῃ ὁ λάρυγξ μου,
ἐβδελυγμένα δὲ ἐναντίον ἐμοῦ χεῖλη ψευδῆ. Μετὰ

δικαιοσύνης πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου,
οὐδὲν ἐν αὐτοῖς σκολίον, οὐδὲ στραγγαλιῶδες.
Πάντα εὐθέα ἐστὶ τοῖς νοοῦσι, καὶ ὀρθὰ τοῖς εὐρί-
σκουσι γνῶσιν. Διδάσκω γὰρ ὑμῖν ἀληθῆ, ἵνα γέ-
νηται ἐν Κυρίῳ ἡ ἐλπίς ὑμῶν, καὶ πλησθῆσεσθε
Πνεύματος.

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Παροιμ. ι' 31-32 ια' 2, 6, 7, 19, 30 ιγ' 9 ιε' 2 κβ' 11. Ἐκκλ. η' 1.

Σοφ. Σολομ. ε' 12-16 ζ' 30 η' 2-4, 7-8, 13, 18, 21 θ' 1-5, 10-11, 14).

Στόμα δικαίου ἀποστάζει σοφίαν, χεῖλη δὲ ἀν-
δρῶν ἐπίστανται χάριτας. Στόμα σοφῶν με-
λετᾷ σοφίαν· δικαιοσύνη δὲ ῥύεται αὐτοὺς ἐκ θα-
νάτου. Τελευτήσαντος ἀνδρὸς δικαίου οὐκ ὄλ-
λυται ἐλπίς· υἱὸς γὰρ δίκαιος γεννᾶται εἰς ζωὴν,
καὶ ἐν ἀγαθοῖς αὐτοῦ καρπὸν δικαιοσύνης τρυγῆ-
σει. Φῶς δικαίους διὰ παντός, καὶ παρὰ Κυρίου
εὐρήσουσι χάριν καὶ δόξαν. Γλῶσσα σοφῶν καλὰ
ἐπίσταται, καὶ ἐν καρδίᾳ αὐτῶν ἀναπαύσεται σο-
φία. Ἀγαπᾷ Κύριος ὀσίαν καρδίας, δεκτοὶ δὲ αὐτῷ
πάντες ἄμωμοι ἐν ὁδῷ. Σοφία Κυρίου φωτιεῖ πρό-
σωπον συνετοῦ· φθάνει γὰρ τοὺς ἐπιθυμοῦντας
αὐτήν, πρὸ τοῦ γνωσθῆναι, καὶ εὐχερῶς θεωρεῖται
ὑπὸ τῶν ἀγαπῶντων αὐτήν. Ὁ ὀρθρίσας πρὸς
αὐτήν οὐ κοιπιάσει· καὶ ὁ ἀγρυπνήσας δι' αὐτήν
ταχέως ἀμέριμος ἔσται. Ὅτι τοὺς ἀξίους αὐτῆς
αὐτὴ περιέρχεται ζητοῦσα, καὶ ἐν ταῖς τρίβοις
φαντάζεται αὐτοῖς εὐμενῶς. Σοφίας οὐ κατισχύ-
σει ποτὲ κακία.

Διὰ ταῦτα καὶ ἐραστής ἐγενόμην τοῦ κάλλους
αὐτῆς, καὶ ἐφίλησα ταύτην, καὶ ἐξεζήτησα ἐκ νεό-
τητός μου, καὶ ἐζήτησα νόμφην ἀγαγέσθαι ἐμαυ-
τῷ. Ὅτι ὁ πάντων Δεσπότης ἠγάπησεν αὐτήν.
Μύστις γὰρ ἐστὶ τῆς τοῦ Θεοῦ ἐπιστήμης· καὶ
αἰρέτις τῶν ἔργων αὐτοῦ. Οἱ πόνοι αὐτῆς εἰσὶν
ἀρεταί· σωφροσύνην δὲ καὶ φρόνησιν αὐτὴ διδά-
σκει, δικαιοσύνην καὶ ἀνδρείαν, ὧν χρησιμώτε-
ρον οὐδὲν ἐστὶν ἐν βίῳ ἀνθρώποις. Εἰ καὶ πολυπει-
ρίαν ποθεῖ τις, οἶδε τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ μέλλοντα
εἰκάξει· ἐπίσταται στροφὰς λόγων καὶ λύσεις
αἰνιγμάτων. Σημεῖα καὶ τέρατα προγινώσκει καὶ
ἐκβάσεις καιρῶν καὶ χρόνων. Καὶ πᾶσι σύμβου-
λός ἐστιν ἀγαθῆ· ὅτι ἀθανασία ἐστὶν ἐν αὐτῇ καὶ
εὐκλεία ἐν κοινωνίᾳ λόγων αὐτῆς.

Διὰ τοῦτο ἐνέτυχον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐδεήθην
αὐτοῦ, καὶ εἶπον ἐξ ὄλης μου τῆς καρδίας· Θεὲ
Πατέρων καὶ Κύριε τοῦ ἐλέους, ὁ ποιήσας τὰ πάν-
τα ἐν λόγῳ σου, καὶ τῇ σοφίᾳ σου κατασκευάσας
τὸν ἄνθρωπον, ἵνα δεσπόζη τῶν ὑπὸ σοῦ γενομέ-
νων κτισμάτων, καὶ διέπη τὸν κόσμον ἐν ὀσιότη-
τι καὶ δικαιοσύνῃ, δός μοι τὴν τῶν σῶν θρόνων

πάρεδρον σοφίαν, καὶ μὴ με ἀποδοκιμάσης ἐκ παίδων σου· ὅτι ἐγὼ δοῦλος σὸς καὶ υἱὸς τῆς παιδίσκης σου. Ἐξαπόστειλον αὐτὴν ἐξ ἁγίου κατοικητηρίου σου καὶ ἀπὸ θρόνου δόξης σου, ἵνα συμπαροῦσά μοι διδάξῃ με, τί εὐάρεστόν ἐστι παρά σοι, καὶ ὁδηγήσῃ με ἐν γνώσει, καὶ φυλάξῃ με ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς. Λογισμοὶ γὰρ θνητῶν δειλοί, καὶ ἐπισφαλεῖς αἱ ἐπίνοιαι αὐτῶν.

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Παροιμ. κθ' 2, Σοφ. Σολ. δ' 1, 14 ζ' 11, 17-18, 21-22, 26-27, 29 ι' 9-10, 12, ζ' 30 α' 8 β' 1, 10-17, 19-23).

Εἴγκωμιαζομένου δικαίου, εὐφρανθήσονται λαοί· ἀθανασία γὰρ ἐστὶν ἡ μνήμη αὐτοῦ, ὅτι καὶ παρὰ Θεῶν γινώσκειται, καὶ παρὰ ἀνθρώποις, καὶ ἀρεστή Κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Ἐπιθυμήσατε τοιγαροῦν, ὦ ἄνδρες, σοφίαν καὶ ποθήσατε, καὶ παιδευθήσεσθε. Ἀρχὴ γὰρ αὐτῆς ἀγάπη, καὶ τήρησις νόμων. Τιμήσατε σοφίαν, ἵνα εἰς τὸν αἰῶνα βασιλεύσητε. Ἀπαγγελῶ ὑμῖν, καὶ οὐ κρύψω ἀφ' ὑμῶν μυστήρια Θεοῦ. Ὅτι αὐτὸς καὶ τῆς σοφίας ὁδηγὸς ἐστὶ, καὶ τῶν σοφῶν διορθωτῆς· καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ πᾶσα φρόνησις, καὶ ἐργασιῶν ἐπιστήμη.

Ἡ πάντων τεχνίτις ἐδίδαξέ με σοφία· ἐστὶ γὰρ ἐν αὐτῇ πνεῦμα νοερόν, ἅγιον· ἀπαύγασμα φωτὸς αἰδίου, καὶ εἰκὼν τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ φίλους Θεοῦ καὶ προφήτας κατασκευάζει. Εὐπρεπέστερα δέ ἐστιν ἡλίου, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν ἀστέρων θέσιν· φωτὶ συγκρινομένη, εὐρίσκεται προτέρα. Αὐτὴ τοὺς θεραπεύσοντας αὐτὴν ἐκ πόνων ἐβρύσατο, καὶ ὠδήγησεν ἐν τρίβοις εὐθείαις. Ἔδωκεν αὐτοῖς γνῶσιν ἁγίαν, καὶ διεφύλαξεν αὐτοὺς ἀπὸ ἐνεδρευόντων, καὶ ἀγῶνα ἰσχυρὸν ἐβράβευσεν αὐτοῖς, ἵνα γνῶσι πάντες, ὅτι δυνατώτερα παντός ἐστὶν ἡ εὐσέβεια, καὶ οὐ μὴ κατισχύσῃ ποτὲ κακία σοφίας, οὐδ' οὐ μὴ παρελεύσεται πονηροῦς ἐλέγχουσα ἡ δίκη.

Εἶπον γὰρ ἐν ἑαυτοῖς, λογισάμενοι οὐκ ὀρθῶς· Καταδυναστεύσωμεν τὸν δίκαιον, μὴ φεισώμεθα τῆς ὁσιότητος αὐτοῦ, μηδὲ ἐντραπῶμεν πολιὰς πρεσβύτου πολυχρονίου· ἔστω δὲ ἡμῶν ἡ ἰσχὺς νόμος. Καὶ ἐνεδρεῦσωμεν τὸν δίκαιον, ὅτι δύσχρηστος ἡμῖν ἐστὶ, καὶ ἐναντιοῦται τοῖς ἔργοις ἡμῶν, καὶ ἐπιφημίζει ἡμῖν ἁμαρτήματα παιδείας ἡμῶν. Ἐπαγγέλλεται γνῶσιν ἔχειν Θεοῦ, καὶ παῖδα Κυρίου ἑαυτὸν ὀνομάζει. Ἐγένετο ἡμῖν εἰς ἔλεγχον ἐννοιῶν ἡμῶν. Βαρὺς ἐστὶν ἡμῖν καὶ βλεπόμενος· ὅτι ἀνόμοιος τοῖς ἄλλοις ὁ βίος αὐτοῦ, καὶ ἐξηλλαγμένοι αἱ τρίβοι αὐτοῦ. Εἰς κίβδηλον

ἐλογίσθημεν αὐτῷ, καὶ ἀπέχεται τῶν ὁδῶν ἡμῶν, ὡς ἀπὸ ἀκαθαρσιῶν, καὶ μακαρίζει ἔσχατα δικαίων. Ἴδωμεν οὖν, εἰ οἱ λόγοι αὐτοῦ ἀληθεῖς, καὶ πειράσωμεν τὰ ἐν ἐκβάσει αὐτοῦ. Ὑβρεὶ καὶ βασάνῳ ἐτάσωμεν αὐτόν, ἵνα γνῶμεν τὴν ἐπιείκειαν αὐτοῦ, καὶ δοκιμάσωμεν τὴν ἀνεξικακίαν αὐτοῦ. Θανάτῳ ἀσχήμονι καταδικάσωμεν αὐτόν· ἔσται γὰρ αὐτοῦ ἐπισκοπὴ ἐκ λόγων αὐτοῦ.

Ταῦτα ἐλογίσαντο, καὶ ἐπλανήθησαν· ἀπετύφλωσε γὰρ αὐτοὺς ἡ κακία αὐτῶν. Καὶ οὐκ ἔγνωσαν μυστήρια Θεοῦ, οὐδὲ ἔκριναν, ὅτι σὺ εἶ Θεὸς ὁ μόνος, ὁ ζῶν ἔχων καὶ θανάτου τὴν ἐξουσίαν, καὶ σώζων ἐν καιρῷ θλίψεως, καὶ ῥυόμενος ἐκ παντὸς κακοῦ· ὁ οἰκτίρων καὶ ἐλεήμων, καὶ διδὸς τοῖς ὀσίοις σου χάριν, καὶ τῷ σῶ βραχίονι τοῖς ὑπερηφάνοις ἀντιπασσόμενος.

Εἰς τὴν Λιτὴν.

Στιχηρὰ Ἰδιόμελα.

Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου.

Ἦχος α'.

Τῆς ἐν τῷ κόσμῳ φιλανθρώπου τοῦ Λόγου ἐπιφανείας, μύστης γενόμενος πάτερ Ἐπιφάνιε, τὴν μωσαϊκὴν κατέλιπες σκιαλήθειαν, καὶ τῷ Χριστῷ ὀλοκλήρως συνετάγης διὰ τοῦ σχήματος, ἐν τῇ ἐρήμῳ μεθ' Ἰλαρίωνος τοῦ σοφοῦ διδασκάλου, κατασκηνώσας ὡς στρουθὸς ἀμέριμος· ὅθεν τῇ σοφίᾳ τοῦ Πνεύματος ἐμπλησθεῖς, καινὰ καὶ παλαιὰ ἐκ τῆς καρδίας σου ἐξέβαλες, ὡς γραμματεὺς τῆς τοῦ Θεοῦ βασιλείας, εὐφραίνων καὶ στηρίζων τὴν Ἐκκλησίαν, τοῖς θεοσόφοις σου συγγραμμασιν.

Ἦχος β'.

Κραταιωθείς τῇ δυνάμει τῆς χάριτος, τὰς ψυχοματοφόρε πάτερ Ἐπιφάνιε· διὸ καὶ πείρα πλουτισθεῖς ἀπλανῶς καθωδήγησας, πρὸς τελειότητα τοὺς συνασκητάς σου ἐν Κυρίῳ· θαύμασι δὲ ὑπερλόγοις κεκοσμημένος, ἰάσεις παρέσχεες δαψιλῶς σωματῶν τε καὶ ψυχῶν. Διὸ καὶ ἡμᾶς πανθαύμαστε θεράπευσον, νοσοῦντας τὴν ψυχικὴν ἀβλεψίαν, καὶ τῷ Δεσπότη ἀδιαστάτως σύναψον.

Ἦχος γ'.

Τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας ἐμπλησθεῖς Ἐπιφάνιε, δι' ἧς πᾶς ὁ ἀκολουθῶν ἀσφαλῶς διασώζεται, τὴν πλάνην ἰσοβίως ἐδίωξας, ὡς τὴν σωτηρίαν

τῶν ψυχῶν ἀδύνατον καθιστῶσαν. Ὅθεν ὡς Ὁρθοδοξίας ὑπέρμαχος, ποιμὴν κατέστης ἐν ἀπόπτῳ χρόνῳ, τῆς Σαλαμῖνος ὑπὸ Κυρίου κληθείς. Ὡς ἀδιαλείπτως πρέσβευε, ὅπως τηρῆ τοῦς τιμῶντάς σε πιστῶς, ἀσαλεύτους ἐν τῇ ἀληθείᾳ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἦχος δ'.

Τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα συμφυλέτης ἀλλὰ καὶ διάδοχος, τῆς κατὰ Κύπρον ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας καθέστηκας, Ἐπιφάνιε θεοχαρίτωτε· καὶ πλήρης τοῦ Πνεύματος ἀναδειχθείς, πατὴρ παρακλήσεως ἐγεγόνεις, τοῖς κατὰ πνεῦμα τέκνοις σου, ἅπερ σήμερον ὡς διεσκορπισμένα πρόβατα τυγχάνοντα, ἐπανάγαγε εἰς τὴν κατεχομένην πατρίδα, καὶ δεῖξον ἐν τέλει πολίτας τῆς ἄνω καὶ ἀσαλεύτου Σιών.

Δόξα...

Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου.

Ἦχος πλ. α'.

Τὰ ἐκ παιδὸς σύμφυτά σοι χαρίσματα, τῷ Δεσπότη ἀναθέμενος πάτερ Ἐπιφάνιε, ἐποπλασίασας ταῦτα ὑπερμέτρως, διὰ τῆς τηρήσεως τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν· ὅθεν ἐν τῇ ἐρήμῳ προβίβασθεις τῇ χάριτι, ἐκ πείρας ἐβεβαιώθης τὴν γλυκύτητα τῆς ὁδοῦ τοῦ σταυροῦ, καὶ ὡς ἱκανὸς ψυχοδηγὸς ἀνεβιβάσθης παραδόξως, εἰς τὴν καθέδραν τῆς ἐπισκοπείας ἐν Σαλαμῖνι· πολλὰ δὲ τὰ δράγματα προσενεγκῶν φιλοτίμως τῷ Παντευργέτῃ, ἐνελιμενίσθης εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἐν ἧ μὴ παύση πρεσβεῦων πάτερ φιλότεκνε, ὑπὲρ τῆς ἡγαπημένης σοι Κύπρου, καὶ πάντων τῶν τιμώντων τὴν μνήμην σου.

Καὶ νῦν... Τῆς Ἑορτῆς.

Εἰς τὸν Στίχον.

Στιχηρὰ Προσόμοια.

Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου.

Ἦχος πλ. α'. Χαίροις ἀσκητικῶν.

Χαίροις ἀρχιερεῦ τοῦ Θεοῦ, ἀφορισθεις ἀπὸ παιδὸς τῷ Δεσπόζοντι· καὶ νόμον τοῦ Μωϋσέως, ἐκδιδασχθεις ἀκριβῶς, τοῦτον ἐπαφήκας καὶ τῇ χάριτι, προθύμως προστέθεισαι, παραδόξως μακάριε, διὰ αὐξήσας, τὰ δοθέντα χαρίσματα, ἐν ἀπλότῃ, τὸν σταυρὸν ἡρας ὡμοῖς σου· ὅθεν Χριστὸς ἀμείψας σου, ψυχῆς καθαρότητα, ἀνέδειξε

σε δοχεῖον, τῶν δωρεῶν Θεοῦ Πνεύματος· διὸ ἱεράρχα, ἐγεγόνεις νήσου Κύπρου, ποιμὴν θεόσδοτος.

Στίχ. Οἱ ἱερεῖς σου, Κύριε, ἐνδύσονται δικαιοσύνην, καὶ οἱ ὄσιοί σου ἀγαλλιᾶσονται.

Χαίροις ἐπιφανείας Χριστοῦ, ὁ θεολόγος ὁ ἁδρινός· Ἐπιφάνιε, καὶ πλάνης αἰρετιζόντων, ὁ αὐστηρὸς τιμητής, τῶν δὲ μοναζόντων ὁ ὑπέρμαχος· γραφᾶς ὡσπερ ἄγκυραν, ἔχων πάτερ ἐξήλεξας, τὰς ἀνθρωπίνους, ἐπινοίας ὡς σκύβαλα, ἐν τοῖς ἔργοις σου, ζήλω θεῷ πυρούμενος· ὅθεν πιστοὺς ἐστήριξας, καὶ πίστιν Ὁρθόδοξον, ἐν Ἐκκλησίᾳ τῆς Κύπρου, ὀριστικῶς ἐστερέωσας, ἦν φύλαττε Πάτερ, ἀπὸ πλάνης κακοδόξου, καὶ ἐνδυνάμωσον.

Στίχ. Τὸ στόμα μου λαλήσει σοφίαν, καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου σύνεσιν.

Χαίροις τῆς Κωνσταντίας ποιμὴν, θαυματούργιαις κοσμηθεὶς ὑπὲρ ἔννοιαν, ἐν σοὶ γὰρ τὰ ὑπὲρ φύσιν, ὡς φυσικὰ πάτερ ἦν, ζῶντι ἰσαγγέλως Ἐπιφάνιε· διὸ συνανέμιξας, θεωρίαν καὶ πρᾶξιν τε, δόγμα καὶ ἦθος, συζευγνὺς ἐν τῷ βίῳ σου, ἐν πληρότητι, καθυπεύκων θεότητι· ὅθεν πολλοὺς ἐφείλκυσας, ὡς τέκνα σου γνήσια, καὶ συνεργία τῇ τούτων, πίστιν Χριστοῦ ἐμεγάλυνας· διὸ ἐδόξασθης, ἐν τῇ Κύπρῳ καὶ τῷ κόσμῳ, παντὶ μακάριε.

Δόξα... Ἦχος πλ. α'.

Τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, διὰ τὴν πνευματικὴν σοφίαν διδάσκαλος ὦφθης, Ἐπιφάνιε μακάριε· καὶ Χριστὸν εὐρῶν ποδηγέτην, τὰς βουλάς τῶν κακοδόξων αἰρετικῶν διεσκέδασας. Διὸ αἰτούμεν σε Ἄγιε, πρεσβεῦειν Χριστῷ τῷ Θεῷ, τὴν ὑπὸ σοῦ βεβαιωθεῖσαν ὀρθὴν πίστιν, ἀσάλευτον φυλαχθῆναι ἡμῖν, καὶ τὸ μέγα ἔλεος παρ' αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος τῶν ὅλων, δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

Καὶ νῦν... Τῆς Ἑορτῆς.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Θείας πίστεως, ἔγνωσ τὴν χάριν, καὶ θεόφθογον, ἔσχηκας γλῶσσαν, ἱεράρχα σοφὸν Ἐπιφάνιε· ὅθεν δογμάτων ὀρθαῖς ἀναπτύξεις, αἰρετικῶν θριαμβεύεις τὴν ἄνοιαν. Πάτερ ὄσιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Ἔτερον.

Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου.

Ἦχος α'. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Υπακούσας τῇ κλήσει τοῦ Θεοῦ Ἐπιφάνιε, ὅλος ἐδουλώθης τῷ Λόγῳ, ἰσοβίως ὡς ἄριστα· διὸ τῆς Σαλαμίνας θαυμαστῶς, ποιμὴν κειροτόνησαι σοφέ, ἔνθα θαύμασι καὶ λόγοις σου ἱεροῖς, τὴν πίστιν ἐμεγάλυνας· δόξα τῷ σὲ δοξάσαντι Χριστῷ, δόξα τῷ σὲ θαυμαστώσαντι, ὃν καθικέτευε ἀεὶ, ὑπὲρ τῆς Κύπρου Ἅγιε.

Καὶ τῆς Ἑορτῆς.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΡΟΝ

Μετὰ τὴν α' Στιχολογίαν, Κάθισμα.

Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου.

Ἦχος α'. Τὸν τάφον σου Σωτήρ.

Χριστῷ συσταυρωθεὶς, δι' ἀσκήσεως πάτερ, ἐφευδρες σεαυτῷ, Ἰλαρίωνα θεῖον, διδάσκαλον ἔμπειρον, καὶ μαθὼν ἐξ ὧν ἔπαθες, Ἐπιφάνιε, τῶν μοναστῶν ἀνεδείχθης, πρακτικώτατος, καθηγητῆς τῆς ἐρήμου, διὸ σε δοξάζομεν.

Δόξα... Καὶ νῦν... Τῆς Ἑορτῆς.

Μετὰ τὴν β' Στιχολογίαν, Κάθισμα.

Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου.

Ἦχος δ'. Ἐπιφάνης σήμερον.

Τὴν καθέδραν εἴληφας, θεῖου Βαρνάβα, καὶ σοφῶς ὠδήγησας, τὸ ποιμνιὸν σου πρὸς Χριστόν, πᾶσαν δὲ Κύπρον ἐφώτισας, σεπτοῖς σου λόγοις, σοφέ Ἐπιφάνιε.

Δόξα... Καὶ νῦν... Τῆς Ἑορτῆς.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον, Κάθισμα.

Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου.

Ἦχος πλ. α'. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Υπηρέτης τοῦ Λόγου καὶ κῆρυξ ἔνθεος, τῆς σαρκώσεως τούτου πιστοῖς γενόμενος, τὴν

ψυχόλεθρον σφοδρῶς πλάνην διώλεσας, Ἐπιφάνιε γραφαῖς καὶ θεολόγοις διδαχαῖς, δι' ὧν πᾶσαν νῆσον Κύπρου, Ὁρθοδοξίας ταμεῖον, ἀνέδειξας πάτερ ἅγιε.

Δόξα... Καὶ νῦν... Τῆς Ἑορτῆς.

Τὸ Α' Ἀντίφωνον τῶν Ἀναβαθμῶν τοῦ δ' Ἦχου.

Προκείμενον, Ἦχος δ'.

Οἱ ἱερεῖς σου, Κύριε, ἐνδύσονται δικαιοσύνην, καὶ οἱ ὄσιοί σου ἀγαλλιάσονται.

Στίχ. Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον.

Πᾶσα πνοή.

Τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην.

(Κεφ. ι' 1-9).

(Ζήτει ἐν τῷ Ὁρθῳ τῆς 13ης Νοεμβρίου).

Εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίους· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας...

Ὁ Ν' Ψαλμός.

Δόξα... Ταῖς τοῦ Ἱεράρχου...

Καὶ νῦν... Ταῖς τῆς Θεοτόκου...

Στίχ. Ἐλέησόν με, ὁ Θεός...

Τὸ Ἰδιόμελον.

Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου.

Ἦχος πλ. β'.

Τὸν ἱεράρχην τοῦ Χριστοῦ καὶ Κύπρου τὸν εὐχέτην, Ἐπιφάνιον τὸν τρισμακάριον, ὑμνοῖς μεγαλύνωμεν. Οὗτος γὰρ τὴν ἀμπεχόνην τοῦ Πνεύματος ἐνδυθεὶς, ὅλος πῦρ καὶ φλόξ θεόκαυστος ἐγένετο, τὴν ἀμαρτίαν καὶ τὴν πλάνην ζηλωτικῶς ἀφανίζων· τὴν θεολογίαν δὲ συμμίξας τῇ ποιμαντορίᾳ, τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως ἀμύντωρ μέγιστος ἀνεδείχθη· καὶ νῦν ἐξαιτεῖται τὸν φιλόανθρωπον Θεόν, ὑπὲρ εἰρήνης εὐσταθοῦς καὶ σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Οἱ Κανόνες τῆς Ἑορτῆς καὶ τοῦ Ἁγίου, οὗ ἢ Ἀκροστιχίς (ἄνευ τῶν Θεοτοκίων).

Ἐπιφανίου τὸ κῦδος ἐπλησε χθόνα.

Ποίημα Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.

Ῥδὴ α'.

Ἦχος α'. Σοῦ ἢ τροπαιοῦχος.

Εν τῷ τοῦ θεράποντος πιστῶς, πολιτευσάμενος
νόμῳ τοῦ γράμματος, τῷ δεσποτικῷ ὑποκύ-
ψας ζυγῷ, διέπρεψας πανόλβιε, καὶ φωστήρ ἐδεί-
χθης, τῆς γῆς φωτίζων τὰ πέρατα.

Πόθῳ θείου νόμου συσχεθεῖς, καὶ τοῦ ἀδίκου
προκρίνας τό δίκαιον, πάτερ Ἐπιφάνιε, συμ-
βολικῶς ἐδέξω τὴν σωτήριον, πίστιν τῆς Τριάδος,
ἐκ θείας ὡσπερ προγνώσεως.

Ιατὴρ σαρκός τε καὶ ψυχῆς, θεοειδής σοι ἐγένε-
το ἄνθρωπος, τῷ ὑποζυγίῳ σου, τὸ τῶν παθῶν
συναποκτείνας ὄρημα, καὶ συνθεραπεύσας,
ψυχῆς τὸ ἄπιστον φρόνημα.

Θεοτοκίον.

Ο ἄλῃν τὴν μορφὴν μου προσλαβὼν, ὁ ἐν μορφῇ
θεοῦ πρὶν ἐννοούμενος, ὄλῃν ἀνεκαίνισεν,
ἐν σῆ γαστρὶ θεοπρεπῶς σκηνώσας Ἀγνή· ὄθεν
θεοτόκον, πιστοὶ σε πάντες δοξάζομεν.

Ῥδὴ γ'.

Ὁ μόνος εἰδῶς.

Φαιδρὸν περιβόλαιον ἰδῶν, αἰτήσαντι τὸν ἔλε-
πον, μεταδοθὲν τοῖς σώματος ὄμμασι, λαμ-
πρὰν ἐσθῆτα περιβαλλόμενον, νοητῶς τεθέασαι,
καὶ τῆ θεία χάριτι, ἐφωτίσθης πρὸς πίστιν ἀμώμη-
τον.

Ακούσας ῥημάτων εὐσεβῶν, τὴν ὕλην ἐβδελύ-
ξω μὲν, καὶ βίον ἐπεπόθησας ἄυλον· ὡς αἵ-
ματος δὲ συμμετασχούσάν σοι, καὶ τῆς γνώμης
μέτοχον, προσλαβὼν ὁμαίμονα, ἀνεδείχθητε ζευ-
γος μακάριον.

Νεκροὺς λογισμοὺς ἀποστραφεῖς, παμμάκαρ
Ἐπιφάνιε, ἐπιποθήσας ζῶντι λατρεῦειν Θεῷ,
τῷ θείῳ δόμῳ πιστῶς προσέδραμες, καὶ ἐδέξω
σύμβολον, τηλαυγὲς πανόλβιε, τῶν νεκρῶν σου
πεδίλων τὴν ἐκπτωσιν.

Θεοτοκίον.

Αγίων τὸν Ἄγιον Χριστόν, ἀγίως ἀπεκύησας,
ἀάγιωσύνης ἅγιον σκῆνωμα, τὸν ἐν Ἀγίοις
ἀναπαυόμενον· ᾧ βοῶμεν· Ἄγιος, ὁ ναὸς ὁ ἔμψυ-
χος, τῆς ἀφράστου σου δόξης Φιλάνθρωπε.

Ὁ Εἰρμός.

» **Ο** μόνος εἰδῶς τῆς τῶν βροτῶν, οὐσίας τὴν
» ἀσθένειαν, καὶ συμπαθῶς αὐτὴν μορφω-
» σάμενος, περίζωσόν με ἐξ ὕψους δύναμιν τοῦ
» βοᾶν σοι Ἄγιος, ὁ ναὸς ὁ ἔμψυχος, τῆς ἀφρά-
» στου σου δόξης Φιλάνθρωπε.

Κάθισμα.

Ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Θείοις δόγμασι, τὴν Ἐκκλησίαν, Πάτερ ἐπλη-
σας, Ὁρθοδοξίας· ταῖς διδαχαῖς σου αἰρέσεις
τρεψάμενος, τῆς εὐσεβείας τὸν δρόμον ἐπλή-
ρωσας, καὶ σὺν τῷ Παύλῳ τὴν πίστιν ἐτήρησας·
Ἐπιφάνιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε, δωρήσα-
σθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα... Καὶ νῦν... Τῆς Ἑορτῆς.

Ῥδὴ δ'.

Ὁρος σε τῆ χάριτι.

Ικέτης ὡς δοῦλος προσελθὼν τῷ βαπτίσματι,
ὑιοθετήθης δι' αὐτοῦ, καὶ κληρονόμος ἀληθῶς,
θεοῦ Ἐπιφάνιε, καὶ τοῦ Χριστοῦ συγκληρονόμος
γεγένησαι, θεοπρεπῶς αὐτῷ πολιτευσάμενος.

Ορᾷ σου πολλῇ ἠγλαΐσμενον τὸ πρόσωπον,
καὶ ἀπορρήτῳ ὁ ποιμῆν, δόξη καὶ στέφει εὐ-
πρεπεῖ, τὴν ἐνδοξον κάραν σου ὑπερφυῶς, κατε-
στεμμένην αἰδίμει, τῆς καθαρᾶς σου καρδίας τὰ
σύμβολα.

Υπῆρξας δοχεῖον θείας χάριτος Ὅσιε, καὶ διε-
σκόρπισας σοφῶς, πλοῦτον τὸν πρόσκαιρον
Χριστῷ, καὶ ὄλβον αἰώνιον, ἐν οὐρανοῖς ἀσύ-
λητον ἐθθαύρισας, ὡσπερ ἀγχίνους κριτῆς Ἐπι-
φάνιε.

Τῶν νέων ἀμείψας ἐν νεότητι φρόνημα, στοι-
χειωθείς δὲ πρεσβυτῶν, παρὰ σοφῶν καὶ συ-
νετῶν, τῷ φόβῳ μακάριε, τῷ θεϊκῷ μελέτη λόγων
τοῦ Πνεύματος, σὺ ἐραστής τῆς σοφίας γεγέν-
ησαι.

Θεοτοκίον.

Αγίων Ἁγία Θεοτόκε πανύμνητε, ἡ προσδοκία
ἁτῶν ἐθνῶν, καὶ σωτηρία τῶν πιστῶν, ἐκ σοῦ
ἀνατέταλκεν, ὁ λυτρωτῆς καὶ ζωοδότης καὶ Κύ-
ριος, εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν ὑμνούντων σε.

Ῥδὴ ε'.

Ὁ φωτίσας τῆ ἑλλάμψει.

Ο'σίως σου τὴν γαστέρα, ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι, ἐστένωσας, κεχηρμένος ὡς ὄψω τῷ ἅλατι, καὶ παθῶν ἐκράτησας σαρκός, ἐν σώματι τὸν βίον, τῶν ἀσωμάτων μιμούμενος.

Κατῷκτειρας τρυχομένους, τῷ δίψει ἐν καύσω-
νι, καὶ ἡμειψας, εὐπρεπῶς τῶν σημείων ἀρχόμενος, ὡς θεράπων ἄριστος, τὸν σὸν μιμού-
μενος Δεσπότην, οἶνον εἰς ὕδωρ μακάριε.

Υ'πέδρασας κατιδόντων, ἀνθρώπων δοξάριον, καὶ ἔρημον, ὥσπερ σὸς ὁ Δεσπότης κατῷ-
κησας· πειρασμοῖς ἐχώρησας, δαιμονικὴν σαφῶς πρὸς πάλην, τὸ ἀσθενές σου νευρούμενος.

Θεοτοκίον.

Α'γάλλονται οὐρανῶν, αἱ Δυνάμεις ὀρῶσαί σε, εὐφραίνονται σὺν αὐταῖς τῶν βροτῶν τὰ συ-
στήματα· τῷ γὰρ Τόκῳ ἤνωνται τῷ σῶ, Παρθένε Θεοτόκε· ὃν ἐπαξίως δοξάζομεν.

Ῥδὴ ς'.

Ἐκύκλωσεν ἡμᾶς.

Δαιμόνων σε οἱ μιμηταὶ ἐκύκλωσαν, τῆς Ἄγαρ
οἱ ἀπόγονοι· τὸν Δεσπότην δ' ἐκμιμούμενος τὸν σὸν, τὸν ἀντιδικοῦντα εὐηργέτησας, καὶ δι-
φαῆ, ἔδειξας Πάτερ τὸν ἑτερόφθαλμον.

Ο' Πλάστης σου ἐν σοὶ ἀναπαυσάμενος, τοῦ
Πνεύματός σε ὄργανον, καὶ θεὸν ὡς Μωϋσῆν τῷ
Φαραῷ, ἔδειξεν Ἀράβων τοῖς σκηνώμασι πα-
ναληθῶς, ὠφθης τὸν τρόπον γὰρ θεοτίμητος.

Συνέσεισε τὸν Ἀσσυρίων ἄνακτα, τὸ πνεῦμα
διωκόμενον· ἐχηρήματισε δὲ ἄγγελος τῆς σῆς,
Πάτερ ἀρετῆς καὶ θείας χάριτος· τοὺς γὰρ αὐτόν,
οἶδε δοξάζειν Θεὸς δοξάζοντας.

Θεοτοκίον.

Α'γάλλονται ἐν σοὶ Παρθένε ἄχραντε, τοῦ γέ-
νους οἱ προπάτορες, τὴν Ἐδὲμ ἀπολαβόντες
διὰ σοῦ, ἣν ἐκ παραβάσεως ἀπώλεσαν· σὺ γὰρ
Ἄγνη, καὶ πρὸ τοῦ τόκου καὶ μετὰ γέννησιν.

Ὁ Εἰρμός.

» **Ε**'κύκλωσεν ἡμᾶς ἐσχάτη ἄβυσσος, οὐκ ἔστιν
» ὁ ρυόμενος· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφα-
» γῆς, σῶσον τὸν λαόν σου ὁ Θεὸς ἡμῶν· σὺ γὰρ

» ἰσχὺς τῶν ἀσθενούντων καὶ ἐπανόρθωσις.

Κοντάκιον.

Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου.

Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθείς.

Μωσαϊκῶς στοιχειωθείς ἐν τῷ νόμῳ, κῆρυξ
τοῦ Λόγου θαυμαστῶς ἐγεγόνεις, καὶ Κων-
σταντίας πρόεδρος τῆς Κύπρου ἱερός, ἐνθα πλήθη
ἄπειρα, ἐνεγκῶν τῷ Δεσπότη, θαύμασιν ἐστόλι-
σαι, ὑπὲρ νόησιν πᾶσαν, καὶ νῦν ἐστῶς πρὸ θρό-
νου τοῦ Θεοῦ, μνήσθητι Κύπρου, σοφὲ Ἐπιφάνιε.

Ὁ Οἶκος.

Ω'ς Σαοὺλ βασιλέα ἀνεδείξεν, ἐρευνῶντα τὰς
Ῥδῶνους ὁ Εὐσπλαγχνος, οὕτω, πάτερ, καὶ σὲ
ἀνεβίβασεν εἰς καθέδραν τῆς Κωνσταντίας ὁ Κύ-
ριος· φεύγων γὰρ ὡς μισότιμος ἀπὸ προσώπου
αὐτοῦ, κατηγεύθης ὑπὸ Πάππου θεοπρόπου, ὡς
σκῦλον πολυόλβον, σταφυλᾶς ἀγοράζων. Τὴν
ἀνάγκην δὲ φιλοτιμίαν εἰς τὸ ἐξῆς ποιησάμενος,
ἄριστος ἀνεδείχθης ἐργάτης τοῦ ἀμπελῶνος Κυρί-
ου, ὅστις ἐν παντί σοι συνήργει τοῖς θαύμασι καὶ
ἐπλήθυνε τὰ γεννήματα τῆς βασιλείας αὐτοῦ.
Ὅθεν ὡς πάλαι εὐχέτης λαοῦ σου ἔδειχθης ἀκα-
ταίσχυντος, οὕτω καὶ νῦν, φιλοτεκνότατε, ἐπά-
κουσον ἡμῶν δεομένων σου, καὶ μνήσθητι Κύ-
πρου, σοφὲ Ἐπιφάνιε.

Συναξάριον.

Τῆ ΙΒ' τοῦ αὐτοῦ μηνός, Μνήμη τοῦ ἐν ἀγίοις πα-
τρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου, ἐπισκόπου Κωνσταντίας.

Στίχοι.

Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου.

Φανεῖς Ἐπιφάνιος ἐν Κύπρῳ μέγας,
Κλέος παρ' αὐτῆ καὶ θανάων ἔχει μέγα.

Τῆ δυοκαίδεκάτῃ Ἐπιφάνιον μόρος εἶλε.

Οὔτος ὁ μέγας καὶ θαυμαστός Ἐπιφάνιος χώρας γέ-
γονε Φοινίκης, ἐκ περιοικίδος Ἐλευθερουπόλεως
γονέων αὐτουργῶν. Τραφεῖς δὲ ἐν οἰκίᾳ μικρᾷ, καὶ οἶαν
ἔχοιεν πένητες ἄνθρωποι καὶ γηπόνοι, αὐτὸς τῆ κατὰ
Θεὸν διέλαμψεν ἀρετῆ, καὶ εἰς τὸ ἀκρότατον ὕψος τῆς
κατ' εὐσέβειαν προήχθη πολιτείας.

Τῶν γὰρ γονέων αὐτοῦ τῆ τοῦ Νόμου ἐναπομεινάν-
των λατρεία καὶ σκιᾶ, καὶ μὴ δυνηθέντων ἰδεῖν τὸ φῶς
τῆς χάριτος, αὐτὸς πρὸς τὴν ἐν Χριστῷ ἀλήθειαν ἐδρα-
με, μικρῶς δραξάμενος ἀφορμῆς. Κλεοβίου γὰρ πινος ἱα-
σαμένου αὐτοῦ τὴν πληγὴν, ἦν ὑπέστη κατὰ τοῦ μηροῦ,

ατάκτως πεσόντος ἀπὸ τοῦ ὑποζυγίου, οὗ ἐπωχεῖτο, κατασκιρτήσαντος, καὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ ὑποζυγίου θανατωθέντος, τότε μὲν ἀμφίδοξον ἐν διαλογοῖσι ἔσχε τὴν γνώμην, καὶ τὸ λοιπὸν οὐ πάνυ τῆ τοῦ Νόμου προσεῖχε δουλεία. Ὑστερον δέ, Λουκιανῷ τιμωρῶντι ἐντυχόντων, εἶδεν αὐτὸν πένητι ἐντυγχάνοντα, ζητοῦντι αὐτῷ βρῶσιν φαγεῖν· ὁ δὲ καὶ τριβῶνιον ἐπέδωκε· καὶ αὐτίκα ἄνωθεν ἐκείνῳ στολή τῷ Λουκιανῷ ἐνεδύετο· καὶ ταῦτα θεασάμενος Ἐπιφάνιος, τῆ τῶν Χριστιανῶν πίστει προσέρχεται, καὶ τὸ ἅγιον βάπτισμα παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου δέχεται.

Τὰ δὲ ἐντεῦθεν δυσέφικτον ἐν ἐπιτόμῳ πάντα περιλαβεῖν τὰ θαυμάσια, ἃ εἰργάσατο. Τοσοῦτον δὲ εἰπεῖν μόνον ἐστὶν ἀναγκαῖον, ὅτι κομιδῇ νέος τῆ ἡλικίας τὴν κατὰ Χριστὸν πίστιν ὑποδεξάμενος, εὐθὺς μονάσας ὁσίως, πάντας τοὺς κατ' αὐτὸν ὑπερήλασεν ἐγκρατεία καὶ πόνοις ἀσκητικοῖς· καὶ εἰς τὸ τέλειον τῆς ἀρχιερωσύνης γενόμενος, κατάλληλον ἔσχε τὴν πρᾶξιν τοῖς προβεβιωμένοις. Ἐν μὲν γὰρ τοῖς παρελθοῦσιν, ἀσκητικὴν διαγωγὴν, καὶ πλήθη θαυμάτων, καὶ θεραπείαν πολλῶν ἀσθενούντων εἰργάσατο. Ἐν δὲ τοῖς μετὰ τὴν ἱερωσύνην, αὐτὰ τε ταῦτα, καὶ διδασκαλίαν ὀρθὴν καὶ συγγραμμάτων πλήθος, δι' ὧν πάντας ἐπαίδευσεν ὑπὲρ οὐ πολλοὺς ἐξεῦρε τοὺς πειρασμοὺς παρὰ τῶν κακοδόξων. Ζήσας δὲ ἔτη δεκαπέντε πρὸς τοῖς ἑκατόν, ἐπὶ μῆσι τρισίν, ὡς αὐτὸς Ἀρκαδίῳ τῷ βασιλεῖ ἐρωτήσαντι ἀπεκρίνατο, τῷ Κυρίῳ τὸ πνεῦμα παρέθετο· οὐκ ἐν τῷ οἰκείῳ δὲ θρόνῳ, κατὰ τὴν τοῦ Χρυσοστόμου αἴτησιν, ἐπεὶ τῆ κατ' ἐκείνου ἐξορία συνήνεσε. Τὸν δὲ φασιν ἀντιγράψαι, μηδὲ αὐτὸν τὸν τόπον, πρὸς ὃν ἀπέσταλτο ὑπερόριος, φθάσαι κατιδεῖν. Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτοῦ οἴκῳ, τῷ ὄντι ἔνδον τοῦ Ἁγίου Φιλήμονος.

Τῆ αὐτῆς ἡμέρας, Μνήμη τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ, ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.

Στίχοι.

Χαίρων ἀφεις γῆν Γερμανὸς καὶ γῆς θρόνον,
Γῆς Δημιουργοῦ τὸν θρόνον χαίρει βλέπων.

Ὁ ὁσιος πατὴρ ἡμῶν Θεόδωρος ὁ ἐν Κυθήροις, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται (919-948).

Τῆ αὐτῆς ἡμέρας, Ὁ ἅγιος νεομάρτυς Ἰωάννης Βλάχος, ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει μαρτυρήσας, ἀγχόνῃ τελειοῦται.

Στίχοι.

Σώφρων ὑπάρχων, ὦ Ἰωάννη Βλάχε,
Ἄθλεις ἄριστα δι' ἀγάπην Κυρίου.

Ταῖς αὐτῶν ἀγίαις πρεσβείαις, Χριστὲ ὁ Θεός, ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Ῥδὴ ζ'.

Σὲ νοητὴν, Θεοτόκε κάμινον.

Ἐκ θεϊκῆς, δεξιᾶς δεξάμενος, τὴν τῶν θαυμάτων δωρεάν, τοῖς αἰτουσί σε δωρεάν, Πάτερ τὰ ἰάματα, ἅπασι διένειμας, ὡς ὁ Δεσπότης προσέταξεν, ὁ αἰνετὸς τῶν Πατέρων, Θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

Πίπτει ποδῶν, σοῦ προκυλινδούμενος, ὁ Ἄσσυρίων βασιλεὺς· εὐλαβεῖσθαι γὰρ ἀρετὴν, οἶδε καὶ πολέμιος· ἅπας ὑποπίπτει δέ, οἷς ἐνοικῶν ἀναπέπαιται, ὁ αἰνετὸς τῶν Πατέρων, Θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

Λόγος σιγᾶ, τῶν κατορθωμάτων σου, καὶ τῶν θαυμάτων τὴν πληθύν, τὸ κατ' ἔπος οὐ δυνηθεῖς, φράσαι παμμακάριστε· ψάμμον ὑπερέβη δέ, ὧν ὁ Χριστὸς σοι δεδώρηται, ὁ αἰνετὸς τῶν Πατέρων, Θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

Τριαδικόν.

Ἡ τριφεγγής, ἐνιαία ἄληπτος, ἀπείρου ἄβυσσος Ἡφωτός, ἐποπτεύεις σοὺς ὑμνητάς, ὁ ὑπερυψούμενος, ἀναρχος ἀρχή, Πατήρ, Υἱός, καὶ Πνεῦμα συναῖδιον, ὁ αἰνετὸς τῶν Πατέρων, Θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

Θεοτοκίον.

Σὲ Ἰακώβ, Θεοτόκε κλίμακα, προφητικῶς κατανοεῖ· διὰ σοῦ γὰρ ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ ὑπερυψούμενος, ὤφθη τοῖς ἀνθρώποις τε, συναναστρέφη ὡς ἠδύοκησεν, ὁ αἰνετὸς τῶν Πατέρων, Θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

Ῥδὴ η'.

Ἐν καμίνῳ Παῖδες.

Σὺ τῷ λόγῳ ἤλεγξας σοφῶς, αἰρέσεων τὴν πλάσνην, καὶ φέγγει τῆς εὐσεβείας, ἐφυγάδευσας αὐτήν, βοῶν Ἐπιφάνιε· Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον ὑμνεῖτε, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἐπὶ θρόνου ἡρθης ὑψηλοῦ· παθῶν γὰρ βασιλεύσας, σαρκὸς τε ἐπικρατήσας, σὺ ἐποίμανας Χριστοῦ, κραυγάζων τὸ ποιμνιον· Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον ὑμνεῖτε, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Χορευέτω πᾶσα νοερά, καὶ λογικὴ οὐσία, τῆ μνήμῃ τοῦ Ἱεράρχου, καὶ θεράποντος Χρι-

στοῦ, πιστῶς ἀνακράζουσα· Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον ὑμνεῖτε, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Θεαρέστως σὺ θεολογῶν, ὡς ἄγκυραν δογμάτων, τοῖς πᾶσι θεολογίαν, καταλέλοιπας τὴν σὴν, δι' ἧς ἀναμέλπομεν· Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον ὑμνεῖτε, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Θεοτοκίον.

Χαῖρε θρόνε ἐνδοξε Θεοῦ· πιστῶν χαῖρε τὸ τεῖχος· δι' ἧς τὸ φῶς τοῖς ἐν σκότει, ἐξανέτειλε Χριστός, τοῖς σὲ μακαρίζουσι καὶ βοῶσι· Πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον ὑμνεῖτε, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὁ Εἰρμός.

» **Ε**ν καμίνῳ παῖδες Ἰσραὴλ, ὡς ἐν χωνευτη-
» **Ε**ρίῳ, τῷ κάλλει τῆς εὐσεβείας, καθαρῶτε-
» ρον χρυσοῦ, ἀπέστιλβον λέγοντες· Εὐλογεῖτε
» πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον ὑμνεῖτε, καὶ
» ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ὡδὴ θ'.

Τύπον τῆς ἀγνῆς.

Ο ἄγιος πρακτικῆς ὁ βίος σου, καὶ θεωρίας θείας· Πάτερ οἱ λόγοι σου, τῷ θεόφρονι, ὄντως λαῶν κατελείφθησαν, Ἐπιφάνιε μάκαρ ἀοίδιμε· διὸ σε ἐπαξίως, ἀνευφημοῦντες μακαρίζομεν.

Νύμφης τοῦ Χριστοῦ προϊστασο, τῆς Ἐκκλησίας ἐνδοξε Ἐπιφάνιε, καὶ κατεύνασον, τὸν κατ' αὐτῆς ἐγειρόμενον, ταῖς πρεσβείαις σου ἄγριον κλύδωνα, ὡς ἔχων παρρησίαν, πρὸς τὸν Δεσπότην τὸν φιλόανθρωπον.

Τριαδικόν.

Αναξ τῶν ἀνάκτων Ἅγιε, μοναρχικὴ Τριάς ἡ πάντων δεσπόζουσα, τοῖς ὑμνοῦσί σε, τὴν τῶν πταισμάτων συγχώρησιν, καὶ τοῦ βίου παντὸς τὴν κατάστασιν, ἀπείραστον παράσχου, τοῦ σοῦ Ὁσίου ἐντεύξειςιν.

Θεοτοκίον.

Απάσ ἐγκωμίων πάναγνε, νόμος ἡττᾶται τῷ Ἀμεγέθει τῆς δόξης σου· ἀλλὰ Δέσποινα, παρ' ἱκετῶν ἀναξίων μὲν, ἐξ εὐνοίας δέ σοι προσφερόμενον, προσδέχου Θεοτόκε, μετ' εὐμενείας τὸ ἐφύμνιον.

Ὁ Εἰρμός.

» **Τ**ύπον τῆς ἀγνῆς λοχείας σου, πυρπολουμένη
» **Τ**βάτος ἔδειξεν ἄφλεκτος· καὶ νῦν καθ' ἡμῶν,
» τῶν πειρασμῶν ἀγριαίνουσαν, κατασβέσαι αἰ-
» τοῦμεν τὴν κάμινον, ἵνα σε Θεοτόκε, ἀκαταπαύ-
» στως μεγαλύνωμεν.

Ἐξαποστειλάριον.

Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου.

Τοῖς Μαθηταῖς συνέλθωμεν.

Ο ἅτε Χριστὸν ἐπέγνωκας, ὡς Σωτῆρα τοῦ κόσμου, τὴν νομικὴν ἀτέλειαν, τοῦ Μωσέως ἀφῆκας, καὶ μοναστῶν σχῆμα ἤρας, τελειότητα θέλων, διὸ καὶ κατηξίωσαι, Κωνσταντίας γενέσθαι, πάτερ σοφέ, Κύπρου Ἐπιφάνιε ποιμενάρχης, θεολογήσας ἄριστα, θείαν οἰκονομίαν.

Καὶ τῆς Ἑορτῆς.

Εἰς τοὺς Ἀΐνους.

Ἰστῶμεν Στίχους δ', καὶ ψάλλομεν Στιχηρὰ Προσόμοια.

Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου.

Ἦχος πλ. δ'. Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος!

Πάτερ σοφὲ Ἐπιφάνιε, ἀπὸ σκιᾶς νομικῆς, διὰ Θεοῦ βαπτίσματος, εἰς τὸ φῶς τῆς χάριτος, θαυμαστῶς κατεβίωσας· πολλοῖς σημείοις ἐνδυναμούμενος, καὶ τῇ ἀσκήσει ἔτι μυούμενος· ὅθεν οἱ δαίμονες, ἐφριττον ὡς ἔβλεπον, ὄψιν τὴν σὴν, καὶ Χριστοῦ ἡ δύναμις, κατεθαυμάζετο.

Πάτερ κλεινὲ Ἐπιφάνιε, τῶν μοναστῶν τὴν Πζωὴν, ἐκ ψυχῆς ἐκλεξάμενος, ὄλος πῦρ ἐδείκνυσσο, ἐνεργεία τοῦ Πνεύματος· διὸ καὶ Πέρσαι τῆς σῆς ἀπήλαυσαν, θαυματουργίας, ὡσπερ καὶ Φοίνικες, καὶ ἐφωτίζοντο, τῷ Χριστῷ πιστεύοντες ὀλοτελῶς, καὶ τοῖς θείοις λόγοις σου, παρακαλούμενοι.

Πᾶσαν τὴν Κύπρον ἐφώτισας, τῇ θαυμαστῇ σου ζωῇ, καὶ τοῖς λόγοις κατήρδευσας, τὰς ψυχὰς ποιμνίου σου, ἱερὲ Ἐπιφάνιε, ὡς συνεργούς σου ἔχων τὸν Τύχωνα, Φίλωνα θεῖον, Πάππον θεόπνευστον, μεθ' ὧν ἠδραίωσας, πίστιν τὴν Ὁρθόδοξον καὶ θαλεράν, Ἐκκλησίαν ἔδειξας, ὑπὲρ ἧς πρέσβευε.

Επιφανείας ἀξίωσον, τοῦ φωτοδότου Χριστοῦ, τοῦς Κυπρίους τιμῶντάς σε, πάτερ Ἐπιφάνιε,

πειρασμούς καταπράυνον, Σαλαμινίων τήν ποιμνην φώτισον, πρόσφυγας πάντας ἐν θλίψει στήριξον, τούτους ἐπίστρεψον, ὡς κιθάραν εἶηχον ὕμνους Θεῷ, ἐπαξίως μέλποντας, εἰς γῆν τὴν πάτριον.

Δόξα...

Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου.

Ἦχος πλ. δ'.

Επιλαμψάσης τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ καρδίᾳ σου Ἐπιφάνιε, ὄλον σε μετέστησεν εἰς ἕτερον ἄνδρα, μόνον τὰ τοῦ Πνεύματος λογιζόμενον καὶ ἐπιθυμοῦντα. Καὶ ἐν θαυματοουργίαις σε φρικταῖς δωροφορήσασα, μέγιστον ἱεράρχην τῆς Κωνσταντίας ἀνέδειξεν, ἐν ἧ ὡς φῶς ἐν τῇ λυχνίᾳ πᾶσιν ἐπέλαμψας, καὶ ὡς Θεοῦ στόμα τὰ ἀπόρρητα λόγοις καὶ γραφαῖς ἀπεφῆνω. Ὅθεν σε ὡς τῆς ἐν Κύπρῳ Ὁρθοδοξίας βάσιν, καὶ τῆς ἐν Πνεύματι ζωῆς ὑποφήτην λαμπρόν, πάντες σε τιμῶμεν καὶ ἐκ ψυχῆς σου αἰτούμεθα. Στήριξον τὰ τέκνα σου ἐν τῇ πίστει, εἰρήνευσον τὴν Νῆσον ἣν ἠγάπησας, καὶ πάντας ἀξίωσον τῆς ἀσαλεύτου βασιλείας Χριστοῦ.

Καὶ νῦν... Τῆς Ἑορτῆς.

Δοξολογία Μεγάλη, καὶ Ἀπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ

Τὰ Τυπικά, οἱ Μακαρισμοί, καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος τοῦ Ἁγίου ἡ γ' καὶ ἡ ζ' Ὁδῆ.

Ὁ Ἀπόστολος.

Προκείμενον, Ἦχος βαρῦς, (Ψαλμὸς ριε').

Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τοῦ ὀσίου αὐτοῦ.

Στίχ. Τί ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων, ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν;

Πρὸς Τιμόθεον Α' Ἐπιστολῆς Παύλου τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. ζ' 11 - 16).

(Ζῆτει τῷ Σαββάτῳ τῆς ΛΔ' Ἑβδομάδος Ἐπιστολῶν).

Τέκνον Τιμόθεε, δίωκε δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραότητα.

Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως· ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθης καὶ ὁμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωοποιούντος τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, τηρῆσαι σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν καιροῖς ἰδίῳ δεῖξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων, ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται ἢ τιμῆ καὶ κράτος αἰώνιον· ἀμήν.

Ἀλληλοῦῖα (γ'), Ἦχος α', (Ψαλμ. ρλα').

Στίχ. Οἱ ἱερεῖς σου, Κύριε, ἐνδύσονται δικαιοσύνην, καὶ οἱ ὄσιοί σου ἀγαλλιάσονται.

Ὅτι ἐξελέξατο Κύριος τὴν Σιών.

Τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην.

(Κεφ. ι' 9-16).

(Ζῆτει ἐν τῇ Λειτουργίᾳ τῆς 13ης Νοεμβρίου).

Εἶπεν ὁ Κύριος Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει...

Κοινωνικόν.

Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος. Ἀλληλοῦῖα.

Μεγαλυνάριον.

Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου.

Χαίροις Κωνσταντίας θεῖος ποιμὴν, καὶ τῆς νήσου Κύπρου, ἰσαπόστολος ἱερός, χαίροις ὁ τοῖς λόγοις, καὶ ἔργοις σου δοξάσας, Χριστὸν Θεοῦ τὸν Λόγον, ὃ Ἐπιφάνιε.

Δίστιχον.

Τὸν Χριστὸν ἐπίφανον ψυχῆς Κυπρίων,
Μνήμην, Ἐπιφάνιε, σὴν δοξαζόντων.

ΠΗΓΑΙ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

1. Πηγαί.

α) Χειρόγραφοι κώδικες.

1) Παρισινός κώδιξ 1575, μεμβράνινος, IB' εκατο-
νταετηρίδος, *Menaem a martio ad augustum cum synaxariis*,
φφ. 786-816 Μάϊος: Μηνί τῷ αὐτῷ τῇ IB' τοῦ ἐν ἀγί-
οις πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου
καὶ τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ ἀρχιεπισκό-
που Κωνσταντινουπόλεως.

2) Παρισινός κώδιξ 1574, χαρτῶος, ἔτους 1404,
*Menaem martii aprilis et maii cum uno synaxario eoque
prolixiore*, φ. 222a Μάϊος, Μηνί τῷ αὐτῷ IB' τοῦ ἀγίου
Ἐπιφανίου Ἐπισκόπου Κύπρου καὶ τοῦ ἐν ἀγίοις πα-
τρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταν-
τινουπόλεως. (Βλ. Fr. Halkin, *Manuscripts Grecs de Paris
inventaire hagiographique, subsidia Hagiographica*, No 44, Βρυ-
ξέλλαι 1968, σ. 215).

3) Κώδιξ Κουτλουμουσίου ἀρ. 184, χαρτῶος, 19ου
αἰῶνος Ἀκολουθία τῶν ἀγίων Γερμανοῦ καὶ Ἐπιφανίου.
(Βλ. Σπυρίδωνος Λάμπρου, *Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς Βι-
βλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἑλληνικῶν κωδίκων*, τόμ.
α', Καίμπριτζ 1895, σ. 294.

4) Κώδιξ Μονῆς Ξηροποτάμου ἀρ. 250, χαρτῶος,
18ου αἰῶνος, φ. 173a: Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἀγίου Ἐπι-
φανίου, ἐπισκόπου πόλεως Κωνσταντίας τῆς Κύπρου,
συντεθείς μὲν παρὰ τοῦ ὀσίου Ἰωάννου μαθητοῦ αὐτοῦ,
μεταγλωτισθεὶς δὲ εἰς ἀπλὴν φράσιν παρὰ τοῦ ταπεινοῦ
Κωνσταντίνου Δαπόντε τοῦ μετονομασθέντος Καισαρί-
ου. φ. 222b: Τροπάρια εἰς τὸν ἅγιον Ἐπιφάνιον. (Βλ. Σπ.
Λάμπρου ἔνθ. ἀν., σ. 218, Em. Legrand *Bibliographie
Hellenique XVIIIe siècle*, τόμ. 2, 1928, σσ. 342-343 Πατε-
ρικὸν τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Διαλό-
γου Πάπα Ρώμης, νῦν δὲ εἰς τὸ κοινὸν παρὰ Κ. Δαπόντε,
Ἐνετίησιν 1780: Ἐσύνθεσα καὶ ἐπρόσθεσα καὶ μικρὸν
ἐγκώμιον πρὸς τὸν ἅγιον Ἐπιφάνιον, *Κατάλογος βιβλίων
Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἑλλάδος*, Ἀθήναι 1883, Δ1 ἀρ.
1672, L. Petit, *Bibliographie des acolouthies Grecques*, Βρυξέλ-
λαι 1926, σσ. 16, 78-79).

5) Χειρόγραφον ἰ. ν. ἀγίου Ἐπιφανίου χωρίου Ἁγίος
Ἐπιφάνιος Ὁρεινῆς Λευκωσίας. Ἀκολουθία: Ἀρχ. Τῷ
αὐτῷ μηνὶ Μαΐῳ 12, Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφα-
νίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου.

6) Ἡ ἀκολουθία τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου
Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου, τῇ IB' Μαΐου.
Πολυγράφησις ἐκ διαφόρων Φυλλάδων (ἰ. ν. ἀγίου Ἐπι-
φανίου χωρίου Ἁγίος Ἐπιφάνιος Ὁρεινῆς καὶ ἰ. ν. ἀγίου
Ἐπιφανίου Μηλιᾶς Ἀμμοχώστου) ὑπὸ Χρ. Ἀγαπίου,

Γραμματέως Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου. Ἀνήκει εἰς τὸν ἰ.
ν. Ἁγίου Ἐπιφανίου Κεντρικῶν Φυλακῶν Λευκωσίας.

7) Βίος καὶ ἀκολουθία τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἐπι-
φανίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου. Πολυ-
γράφησις ἐκ παλαιοῦ χειρογράφου, ἀντιγραφέντος ὑπὸ
Νικολάου Νεοφύτου ἐκ Δρούσιας τὸ ἔτος 1884, ὑπὸ δια-
κόνου Δημητρίου Φιλίππου ἐκ Δρούσιας τῇ 24/1/1972.
Ἀνήκει εἰς τὸν ἰ. ν. ἀγίου Ἐπιφανίου Δρούσιας.

β) Ἐντυποι ἐκδόσεις.

1) Μηναιὸν τοῦ Μαΐου μηνὸς περιέχον τὴν πρέπουσαν
αὐτῷ ἅπασαν ἀκολουθίαν, Ἐνετίησιν, Παρὰ Ἀνδρέα τῷ
Ἰουλιανῷ, ἀχγ', σσ. νδ'-νθ'.

Βιβλιοθήκη Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου ἀρ. 58B.

2) Μηναιὸν τοῦ Μαΐου, Ἐκδότης Π. Π. Παρασκευό-
πουλος, Ἐν Ἀθήναις 1904, σσ. 46-52.

3) Μηναιὸν τοῦ Μαΐου, Ἐπιστασίε Γεωργίου Γ. Γε-
γλέ, Ἐκδότης Μιχαὴλ Σαλίβερος Α.Ε. Λεωχάρους 23 καὶ
Πραξιτέλους, Ἀθήναι, ἄ. ἔ., σσ. 83-92.

4) Μηναιὸν τοῦ Μαΐου, Ἐκδοσις «Τὸ Φῶς», Ἐν
Ἀθήναις 1961, σσ. 109-120.

5) Μηναιὸν τοῦ Μαΐου, Ἐκδοσις Ἀποστολικῆς Δια-
κονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἐν Ἀθήναις 1977,
σσ. 47-53.

6) Ἀκολουθία τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου
ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, Ἐποιήθη ἐν Ἐδέσση ὑπὸ Πανα-
γιώτου Φραγκάκου, θεολόγου, Ἀθήναι 1975.

7) Ἀκολουθία τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου
ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου, Πολυγραφε-
μένη ἐκδοσις ὑπὸ ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Εὐθυβούλου, Ἐν Λε-
μεσῷ, ἄ. ἔ., (1982).

8) Χαιρετισμοὶ εἰς τὸν ἅγιον Ἐπιφάνιον ἀρχιεπίσκο-
πον Κύπρου, ποίημα Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννα-
νίτου, ἐν Ἱερᾶς Μονῆς Σταυροβουνίου, Ὑμνολόγιον τὸ
χαρμόσυνον, Λευκωσία 1996, σσ. 457-468.

9) Ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Εὐθυβούλου, Ἀκολουθία τοῦ
ἀγίου Ἐπιφανίου Κύπρου. Ἀναπλήρωσις τῆς ἀκολουθίας
τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου, Ἐπισκόπου Κύ-
πρου. Ταῦτη προσετέθησαν ὁ Παρακλητικὸς κανὼν καὶ
οἱ εἰκοσιτέσσαρες οἴκοι τοῦ Ἁγίου. Ἐποιήθησαν ἐν
Ἀγίῳ Ὁρει ὑπὸ Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου
Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Λε-
μεσὸς 1996.

γ) Ἡ παροῦσα ἀναπλήρωσις.

Ἀναπλήρωσις τῆς ἐν τῷ Μηναιῷ ἀκολουθίας τοῦ ἐν

ἄγιοι πατρός ἡμῶν Ἐπιφανίου, ἐπισκόπου Κωνσταντίας Κύπρου, τοῦ θαυματουργοῦ. Συνετέθη ἐν Ἁγίῳ Ὄρει τοῦ Ἄθωνος, ὑπὸ Ἀθανασίου ἱερομονάχου Σιμωνοπετρίτου, Ὑμνογράφου τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, διὰ τὰ «Κύπρια Μηναῖα», ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Σίμωνος Πέτρας Ἁγίου Ὄρους Ἄθω, τῇ 29.7.2000.

δ) Βίοι-Συναξάρια.

- 1) Dionysius Petavius, Sancti Patris nostri Eriphanii Opera Omnia II Parisiis 1622, 318-352.
- 2) Βίος τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου πόλεως Κωνσταντίας τῆς Κύπρου, Μ.Ρ.Γ., τόμ. 41, σσ. 24-73.
- 3) G. Dindorfius, Eriphanii Episcopi Constantiae opera, vol. I, Lipsiae 1859, σσ. 3-45.
- 4) Πολυβίου ἐπισκόπου πόλεως Ῥινοκουρούρων εἰς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ βίου τοῦ ἁγίου πατρός ἡμῶν Ἐπιφανίου ἐπισκόπου πόλεως Κωνσταντίας, Petavius, ἐνθ. ἄν., σσ. 353-378, Μ.Ρ.Γ., ἐνθ. ἄν., σσ. 73-112, Dindorfius, ἐνθ. ἄν., σσ. 45-77).
- 5) Σωζομενοῦ, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, βιβλίον VI, κεφ. 32, Μ.Ρ.Γ., τόμ. 67, σσ. 1389-1392.
- 6) Σωκράτους, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, βιβλίον VI, κεφ. 12-14, Μ.Ρ.Γ., τόμ. 67, σσ. 700-708.
- 7) Μηνολόγιον Βασιλείου αὐτοκράτορος, Μαΐου 12, Μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἐπιφανίου, ἐπισκόπου Κύπρου καὶ μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Γερμανοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Μ.Ρ.Γ., τόμ. 117, σσ. 452.
- 8) Synaxarium ex Menologio jussu Basilii Imperatoris... in monasterio Cryptae-ferrate, Μαΐου 12: Μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἐπιφανίου, ἐπισκόπου Κύπρου καὶ μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Γερμανοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Acta Sanctorum, Maii, τόμ. V, σ. V.
- 9) H. Delehaye, Synaxarium Constantinopolitanae, Βρυξέλλαι 1902, σσ. 675-680.
- 10) Μανουὴλ Ἰ. Γεδεών, Βυζαντινὸν ἑορτολόγιον, Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1899, σ. 104.
- 11) Νικοδήμου Ἀγιορείτου, Συναξαριστὴς τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ, τόμ. Β', Ἀθήνησι 1868, σ. 145.
- 12) Νικοδήμου Ἀγιορείτου, Νέον ἐκλόγιον, ἐκδ. γ', Ἐν Ἀθήναις 1974, σσ. 92.
- 13) Κωνσταντίνου Χρ. Δουκάκη, Μέγας Συναξαριστὴς, Μάϊος, Ἐν Ἀθήναις 1892, σσ. 165-203.
- 14) Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, Ἀγιολόγιον, Ἀθήναι 1935, σ. 134.
- 15) Μιχαὴλ Ἰ. Γαλανοῦ, Οἱ βίοι τῶν ἁγίων, Μῆν Μάϊος, ἐκδ. α' 1906, ἐκδ. β' 1951, ἐκδ. γ' 1988, σσ. 58-60.
- 16) Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. κ. Μακαρίου Γ', Κύπρος ἡ ἁγία νῆσος, α' ἐκδ. Ἀθήναι 1968, σσ. 19-20, β' ἐκδ. Λευκωσία 1997, σ. 24, γ' ἐκδ. Λευκωσία 1997 Ἄπαντα Μακαρίου, Ἐκκλησιαστικὰ κοινωνικά, τόμ. α', σ. 75.

17) Παπασταύρου Παπαγαθαγγέλου, Μορφές ποῦ ἁγίασαν τὴν Κύπρο, δ' ἐκδ. Λευκωσία 1988, σσ. 345-353, ε' ἐκδ. Λευκωσία 1998, σσ. 355-362, 568.

18) Ἱερᾶς Μονῆς Σταυροβουνίου, Ἀσματικὴ ἀκολουθία τῶν ἐν Κύπρῳ ἁγίων, Κύπρος 1988, σσ. 37, 38, 61, 83, 90, 122-123, 153.

19) Macaire, hieromoine de Simonos Petras, Le Synaxaire, tome quatrième, Thessalonique 1993, σσ. 242-246.

20) Γεωργίου Κάκκουρα, Ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος Κύπρου, ἐν «Ἀγωνιστικὴ πορεία», Μάϊος 1987, Ἰούνιος 1987, ἐν «Πνευματικὴ ἑπαλξη», Μάϊος 1993.

ε) Συγγράμματα.

1) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου, Ἀγκυρωτός, Μ.Ρ.Γ., τόμ. 43, σσ. 11-236.

2) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου, Κατὰ αἰρέσεων ὀγδοήκοντα τὸ ἐπικληθὲν Πανάριος εἶτ' οὖν Κιβώτιος, Μ.Ρ.Γ., τόμ. 41, σσ. 173-1200.

3) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἐπιφανίου, Περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν, Μ.Ρ.Γ., τόμ. 43, σσ. 237-294.

4) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου, Πρὸς Διδόωρον ἐπίσκοπον Τύρου περὶ τῶν ἰσθλίθων τῶν ὄντων ἐν τοῖς στολισμοῖς τοῦ Ἀαρῶν βιβλίον, Μ.Ρ.Γ., τόμ. 43, σσ. 293-304.

5) Ἐπιστολαί.

α) Sancti Eriphanii episcopi Cypri Epistola ad Joannem episcopum Jerosolymorum, Μ.Ρ.Γ., τόμ. 43, σσ. 379-392.

β) S. Eriphanii episcopi Cypri, Epistola ad S. Hieronymum Μ.Ρ.Γ., τόμ. 43, σσ. 391-392.

γ) Πρὸς Εὐσέβιον, Μάρκελλον, Βιθιανόν, καὶ Κάρπον καὶ πρὸς Αἰγυπτίους.

δ) Πρὸς τοὺς Πρεσβυτέρους Πισιδίας.

ε) Πρὸς τὸν Βασιλειανόν.

ς) Πρὸς Μάγνον, Ἀντιοχείας πρεσβύτερον.

ζ) Πρὸς τοὺς ἐν Ἀραβίᾳ κατὰ Ἀντιδικομαριανίτων.

η) Πρὸς τὸν κληρὸν τῆς Αἰγύπτου.

θ) Πρὸς Θεοδοσίον Αὐτοκράτορα.

ι) Μαρτύριον πρὸς συμπολίτας.

ια) Δογματικὴ ἐπιστολή.

ς) Ἡμέραι μνήμης.

1) Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, πρ. Λεοντοπόλεως, Τὸ Ἑορτολόγιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐξ ἀπόψεως ἡμερολογιακῆς, (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας»), Ἀθήναι 1937, σ. 51:

Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου, μνήμη παρὰ Νικοδήμῳ ἐν τῷ Συναξαριστῇ αὐτοῦ Μαΐου 12, Μαΐου 13 Ἱεροσολυμιτικὸν Κανονάριον, Ἰουλίῳ 14 Synaxarium Constantinopolitanae (καὶ Μαΐου 12), Νοεμβρίου 18 Ἱεροσολυμιτικὸν Κανονάριον.

2) Ἱεροσολυμιτικὸν Κανονάριον (Τυπικὸν) τοῦ Ζ' αἰῶνος, Μαΐου 13 Μνήμη Ἐπιφανίου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου. - Πάντα τὰ τῶν Ἱεραρχῶν. Προφανῶς ἢ μεταθέσις ἐγένετο ὑπὸ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, διότι τὴν 12ην Μαΐου ἐωρτάζετο ἢ μνήμη Εὐθυμίου Ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων. Νοεμβρίου 18 Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου. - Πάντα τὰ τῶν Ἱεραρχῶν. Εὐαγγέλιον τοῦ Λουκᾶ Μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον... καταστήσει αὐτόν. (12, 32-44). (Πρωθ. Κορηγίλιος Σ. Κεκελίδζε, Ἱεροσολυμιτικὸν Κανονάριον (Τυπικὸν) τοῦ Ζ' αἰῶνος (Κατὰ Γεωργιανὴν μετάφρασιν). Μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ ὑπὸ ἀρχιμανδρίτου Καλλίστου (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Νέας Σιών»), Ἐν Ἱεροσολύμοις 1914, σσ. 90, 119).

3) H. Delehaye, Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae, Βρυξέλλαι 1902, σσ. 675-680: Μαΐου ΙΒ': Μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου. Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτοῦ οἴκῳ τῷ ὄντι ἔνδον τοῦ ἁγίου Φιλήμονος, σσ. 817-820: Ἰουλίου ΙΔ', Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου. Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις ἐν τῷ Στρατηγίῳ, πλησίον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Φιλήμονος (Maii 12').

4) Πατριακὸς κώδιξ 266, θ'-ι' αἰῶνος, Διάταξις τῆς ἀρχαίας ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας (Ἰωάννου Σακελίωνος, Πατριακὴ Βιβλιοθήκη, Ἀθήνησιν 1890, σ. 136) Μαΐου ιβ' Μνήμη τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου, ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου... Καὶ μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ πατριάρχου... Κωνσταντινουπόλεως, (Aleksiej Dmitrievskij, Τυπικά, τόμ. Α', Κίεβον 1895, σσ. 71-72).

5) Ἱεροσολυμιτικὸς κώδιξ 1096, ιβ'-ιγ' αἰῶνος, Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις εὐαγοῦς λαύρας τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Σάββα. Μὴν Μάϊος ιβ', Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου, ἀρχιεπισκόπου Κύπρου καὶ Γερμανοῦ, ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ Aleksiej Dmitrievskij εἰς τὸ ἔργον του *Opisanie Liturgitseskich rukopisej*, τόμ. III, Τυπικά, τόμ. Β', Πετροῦπολις 1917, σ. 48 ἀνέγνωσε: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Θεοφάνους, ἀρχιεπισκόπου Κύπρου καὶ Γερμανοῦ, ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως. Ὡς ἀνέγραψε ὁ πρ. Λεοντοπόλεως Σωφρόνιος Εὐστρατιάδης εἰς τὸ Ἀγιολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (σ. 199) ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Θεοφάνης ἐν τοῖς γνωστοῖς καταλόγοις τῶν ἀρχιεπισκόπων δὲν ἀπαντᾷ. Ἡ σύγχυσις τῶν ὀνομάτων ἀποδοτέα μᾶλλον εἰς ὀλίσημα τῆς παλαιογραφίας. Κατ' εἰσήγησιν τοῦ δρ. Γεωργίου Κ. Χριστοδοῦλου δέον ὅπως ἐπαναγνωσθῇ Ἐπιφανίου (ἀντὶ Θεοφάνους) ἀρχιεπισκόπου Κύπρου.

6) Σιναΐτικὸς Ἑλληνικὸς κώδιξ 925, ι'-ια' αἰῶνος, Μὴν Μάϊος, Μηνὶ τῷ αὐτῷ ΙΒ', Κονδάκιον τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων Ἐπιφανίου Κύπρου καὶ Γερμανοῦ Κωνσταντινουπόλεως, (Ρωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ ὕμνοι. Τόμος τρίτος, μέρος Α', Κονδακάρια τοῦ Σινᾶ ὑπὸ Νικολάου Α. Λιθαδάρα, Ἐν Ἀθήναις 1957, σσ. πδ'-πε').

7) Σιναΐτικὸς Ἑλληνικὸς κώδιξ 926, ια' αἰῶνος, Μὴν

Μάϊος. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ΙΒ', Κονδάκιον τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ Ἱεραρχῶν Γερμανοῦ καὶ Ἐπιφανίου (Ρωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ ὕμνοι, ἐνθ. ἀν., σσ. ρη'-ριθ').

8) Σιναΐτικὸς Ἑλληνικὸς κώδιξ 927, ιδ' αἰῶνος, Μὴν Μάϊος. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ΙΒ', Κονδάκιον τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ Ἱεραρχῶν Γερμανοῦ καὶ Ἐπιφανίου. Ἐτερον κονδάκιον τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου.

Ἦχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Ἐν ὁσίοις ὁσίοις καὶ ἱεράρχῃς ἐδείχθης,
μάκαρ Ἐπιφάνιε, θεραπευτὰ τοῦ Κυρίου,
εὐφρανας τὰς τῶν ἀγγέλων στρατολογίας,
ἐρβήξας βουλὰς δαιμόνων καὶ μεθοδίας
διὰ τοῦτο ἀνεδείχθης,
διδασκαλίας τίμιον ἔσοπτρον.

Ὁ Οἶκος.

Τὸν ποιμένα ἡμῶν καὶ διδάσκαλον τίμιον... (Ρωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ ὕμνοι, ἐνθ. ἀν., σ. σξδ').

9) Κυπριακὸς κώδιξ Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, Μηνολόγιον Εὐαγγελιαρίου τῆς Θ' ἑκατονταετηρίδος, Μηνὶ μαΐῳ ιβ' τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου καὶ Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ζητεῖ Σεπτεμβρίου γ' (Ἀγγιᾶλου Βασιλείου, μετέπειτα Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, Μηνολόγιον Εὐαγγελιαρίου τῆς Θ' ἑκατονταετηρίδος, ἐν «Νέα Σιών», τόμ. Ζ', Ἰούλιος-Αὐγούστος 1908, σ. 496).

10) Περγαμηνὸς κώδιξ ιβ' αἰῶνος, Μηνολόγιον ἢ Συναξάριον Εὐαγγελιαρίου, Μὴν Μάϊος ιβ' τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν Ἐπιφανίου Κύπρου καὶ Γερμανοῦ Κωνσταντινουπόλεως (Σωφρονίου Λεοντοπόλεως, Εὐαγγέλιον Μαρίας τῆς Παλαιολογίνας, ἐν «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος», τόμ. Ζ', 1911, σ. 357).

11) Χειρόγραφον Καινῆς Διαθήκης ὑπ' ἀριθμ. 2215^E Μητροπόλεως Κιτίου, ια' αἰῶνος, Συναξάριον σὺν Θεῷ τῶν εὐαγγελίων τοῦ ὅλου χρόνου. Μὴν Μάϊος ιβ' τῶν ἁγ. Ἐπιφανίου καὶ Γερμανοῦ. Ἰωαν. πθ'. [Ἰω. ια' 9-16. Εὐ:...] (Χαριλάου Ἰ. Παπαϊωάννου, Τὸ 2215^E χειρόγραφον τῆς Καινῆς Διαθήκης τὸ ἐν τῇ Μητροπόλει Κιτίου τῆς Κύπρου, Ἐν Ἀθήναις 1923, σ. 111).

12) Χειρόγραφος κώδιξ τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Νικολάου τῶν Κασούλων, Τέλος εἰληφεν... μηνὶ Σεπτεμβρίῳ α' ἔτει ρηπθ', ἰνδ. ζ'. Τυπικὸν σὺν Θεῷ, ἥτοι διάταξις τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως καὶ ἀκολουθίας τῶν τε δεσποτικῶν ἑορτῶν, καὶ τῆς υπεραγίας Θεοτόκου, καὶ τῶν ἐπισήμων ἁγίων, καὶ ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ, Μαΐου 12 Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου, ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Φιλίππου τοῦ ἀργυρίου, καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ, ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως (Aleksiej Dmitrievskij, Τυπικά, τόμ. Α', Κίεβον 1895, σ. 857).

2. Βοηθήματα.

α) Μελέται.

1) F. Halkin, Bibliotheca Hagiographica Graeca, τόμ. I,

- Βρυξέλλαι 1957, σσ. 181-182, Auctarium B.H.G., Βρυξέλλαι 1969, σ. 63, Novum Auctarium, B.H.G., Βρυξέλλαι 1984, σσ. 67-68.
- 2) Glavis Patrum Graecorum, cura et studio Mauriti Geerard, Volumen II, Brepols-Turnhout 1974, σσ. 324-341 Eriphanus Constantiensis.
- 3) H. Follieri, Initia Hymnorum Ecclesiae Graecae, Vol. V, pars Altera, Città del Vaticano 1966, σ. 93 'Επιφάνιος επ. Κύπρου (Maii 12).
- 4) L. Petit, Bibliographie des Acolouthies Grecques, Βρυξέλλαι 1926, σσ. 78-79, 16.
- 5) Estienne de Lusignan, Description de toute l'isle de Chypre, Paris 1580, σ. 536.
- 6) Stefano Lusignan, Chorographia et breve historia universale dell' isola de Cipro, Bollogna 1573, σ. 246.
- 7) Tommaso Porcacchi, L' Isole piu famose del mondo Venice 1590, σσ. 144-153 Description of the island of Cyprus, 1576, βλ. C. D. Cobham, Excerpta Cypria, Λευκωσία 1895, σσ. 162-170, σσ. 163: cape San Pifani (I use the common name) anciently called Acamas. σ. 167: At Famagusta again, of the vigil of the feast kept in honour of S. Eriphanus, Archbishop of Salamis, who did penance in a cave near the city, pure and sparkling water was seen to trickle gently from the rock of the grotto, and again to stop. This too answered to the wishes of many pious persons who kept it to use as a medicine or a charm.
- 8) Νεοφύτου τοῦ Ῥοδινοῦ, Περὶ ἡρώων, στρατηγῶν, φιλοσόφων ἁγίων καὶ ἄλλων ὀνομαστῶν ἀνθρώπων, ὅπου ἐβγήκασιν ἀπὸ τὸ νησὶ τῆς Κύπρου, Ἐν Ῥώμῃ ἀχνθ', παρ. 122.
- 9) Ἀρχιμ. Κυπριανοῦ, Ἱστορία χρονολογικὴ τῆς νήσου Κύπρου, ἀχπῆ, Ἐνετίησιν ἐν ἔτει 1788, σσ. 4, 36, 385: Ἐπιφάνιος Κωνσταντίας, σσ. 32-34: Σαλαμίνα, σ. 349: Θεόπροδος, ἤκμασεν τὸν καιρὸν τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου, σ. 350 Τύχων ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου, ἀρχιερεὺς Ἀμαθοῦντος, σ. 351-352 Ἐπιφάνιος ὁ μέγας, Ἐπίσκοπος Κωνσταντίας, ἤγουν τῆς Ἀμμοχούστου.
- 10) Φιλίππου Γεωργίου, Εἰδήσεις ἱστορικαὶ περὶ τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου, Ἀθήνησιν 1875, σσ. 2, 11, 12, 13, 20, 29, 144.
- 11) Κ. Ν. Σάθα, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, τόμ. 6', Ἐν Βενετία 1873, Λεοντίου Μαχαιρᾶ, Χρονικὸν σ. 67. Μὲ τὴν χάριν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦσαν ἀρχιεπίσκοποι, τούτέστιν ὁ ἅγιος Βαρνάβας ἀπόστολος Χριστοῦ, ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος σ. 90 καὶ ἔβαλεν λείψανα... τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, E. Miller et C. Sathas, Λεοντίου Μαχαιρᾶ Χρονικὸν Κύπρου, Paris 1882, σσ. 18, 43, R. M. Dawkins, Leontios Makhairas Recital concerning the Sweet Land of Cyprus entitled "Chronicle", vol. I, σσ. 28, 70, vol. II, σσ. 54, 87, Ἄντρου Παυλίδη, Λεοντίου Μαχαιρᾶ Χρονικόν, Ἐκδοσὴ Β', βελτιωμένη, Λευκωσία 1995, σσ. 24-25, 60-61.
- 12) H. Delehaye, Saints de Chypre, *Analecta Bollandiana*, τόμ. XXVI, Βρυξέλλαι 1907, σσ. 229, 234, 235, 242-243, 259, 267, 270, 271.
- 13) Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Ἀ. Παπαδοπούλου, Ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος Κύπρου, ἐν «Ἐκκλησιαστικὸς κήρυξ», Ἐν Λάρνακι 1911, σσ. 539-544, 577-584, 603-608, 643-649.
- 14) Ἰωάννου Χάκκεττ, Ἱστορία τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, κατὰ μετάφρασιν καὶ συμπλήρωσιν Χαριλάου Ἰ. Παπαϊωάννου, τόμ. Α', Ἐν Ἀθήναις 1923, σσ. 21, 23, 37, τόμ. Β', Ἐν Πειραιεῖ 1927, σσ. 17-18, 30-31, 34, 69, 75, 87, 91-93, 202, 212, 216, 220-250, 292, τόμ. Γ', Ἐν Πειραιεῖ 1932, σ. 209.
- 15) Κ. Ι. Δουβουνιώτου, Συμμετοχὴ τοῦ Κωνσταντίας Ἐπιφανίου εἰς τὴν καταδίκην τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἐν «Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν», Ἀθήναι, ἔτος Γ', 1926, σσ. 67-84.
- 16) Δ. Σ. Μπαλάνου, Πατρολογία, Ἀθήναι 1930, σσ. 378-384: Ἐπιφάνιος ὁ Κωνσταντίας ἐν Κύπρῳ.
- 17) A. Puech, Histoire de la littérature grecque chrétienne, τόμ. III, Παρίσι 1930, σσ. 643-649: Saint Eriphane.
- 18) Ἠλία Δ. Μουτσούλα, Ἐπιφάνιος, Ἐπίσκοπος Σαλαμίνας τῆς Κύπρου. Βίος, συγγράμματα, διδασκαλία, ἐν Θ.Η.Ε., Ἀθήναι 1964, τόμ. 5ος, σσ. 800-808.
- 19) Ἀρχιμ. Ἰπολύτου Μιχαηλίδου, Ἐπιφάνιος ὁ Κωνσταντίας τῆς Κύπρου, ἐν Ἀπ. Β., περ. γ', τόμ. ΙΔ', Μάϊος 1953, σσ. 136-138.
- 20) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλου, Ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος, ἐν Ἀπ. Β., περ. γ', τόμ. ΚΖ', Μάρτιος-Ἀπρίλιος 1966, σσ. 80-84.
- 21) Ἀρχιμ. Μαξίμου Κουρσουμπᾶ, Ὁ Κωνσταντίας Ἐπιφάνιος καὶ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ, Λευκωσία 1966.
- 22) Δρ. Βενεδίκτου Ἐγγλεζάκη, Ἐπιφάνιος Σαλαμίνας, πατὴρ τοῦ κυπριακοῦ αὐτοκεφάλου, Ἐν Ἀπ. Β., περ. γ', τόμ. ΜΔ', Ἰανουάριος 1983, σσ. 12-18, Φεβρουάριος 1983, σσ. 42-45 - Πρακτικὰ τοῦ Δευτέρου Διεθνoῦς Κυπριολογικοῦ Συνεδρίου (Λευκωσία, 20-25 Ἀπριλίου 1982), τόμος Β', Μεσαιωνικὸν τμήμα, Λευκωσία 1986, σσ. 303-312 - Εἴκοσι μελέται διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Κύπρου, Ἀθήναι 1996, σσ. 57-70.
- 23) Ἠλία Δ. Μουτσούλα, Τὸ «Περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν» ἔργον Ἐπιφανίου τοῦ Σαλαμίνας, ἐν «Θεολογία», Ἀθήναι, τόμ. 41, (1970), σσ. 618-637, τόμ. 42 (1971), σσ. 473-505, τόμ. 43 (1972), σσ. 631-670, τόμ. 44 (1973), σσ. 157-210.
- 24) Νίκου Νικολαΐδη, Ὁ «κυριακὸς ἄνθρωπος», ὁ ἀντιδοκητισμὸς καὶ ὁ ἀντιαπολιναρισμὸς τοῦ Ἐπιφανίου Κωνσταντίας μετὰ τὴν ἐργον του «Ἀγκυρωτός», ἐν Ἀπ. Β., περ. γ', τόμ. ΝΔ', 1993, σσ. 185-195.
- 25) Νίκου Νικολαΐδη, Ὁ ἕνας Χριστός, κατὰ τὸν «Ἀγκυρωτόν» τοῦ Κωνσταντίας Ἐπιφανίου, ἐν Ἀπ. Β., περ. γ', τόμ. ΝΔ', 1993, σσ. 372-378, 401-410, τόμ. ΝΕ', 1994, σσ. 155-159, 417-420, 455-461.
- 26) Νίκου Ἰ. Νικολαΐδη, δρ. θ., Ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου, Θεσσαλονίκη 1995.
- 27) Νίκου Ἰ. Νικολαΐδη, δρ. θ., Ἡ τριαδολογία τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου Κύπρου, Θεσσαλονίκη 1999.
- 28) Eriphanios, bishop of Salamis (Constantia) in Cyprus (from 367), ἐν «The Oxford Dictionary of Byzantium, Vol. I,

1991, σ. 714.

29) Γεωργίου Δ. Δράγα, πρωτοπρεσβυτέρου, 'Ο άγιος 'Επιφάνιος επίσκοπος (Σαλαμίνας) Κωνσταντίας Κύπρου, 'Υπόμνημα εις την πρώτην έκδοσιν εν 'Ελλάδι της 'Ελληνικής Πατρολογίας J.P. Migne, 'Αθήναι 1992, τόμος 41, σσ. ιε'-ρστ'.

30) Π. Κ. Χρήστου, 'Ελληνική Πατρολογία, Θεσσαλονίκη 1989, τόμ. Δ', σσ. 497-517: 'Επιφάνιος Κωνσταντίας.

31) Α. Σακαρέλου, 'Ο άγιος 'Επιφάνιος, 'Αθήναι 1990.

32) 'Ιωάννου Μ. Φουντούλη, 'Η ευχή της αναφοράς του άγιου 'Επιφανίου Κύπρου, 'Ανάτυπον εκ του «Θεολογικού Συμποσίου», τόμου χαριστηρίου προς τον καθηγ. Π. Χρήστου, Θεσσαλονίκη 1967.

33) Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Λειτουργικά στοιχεία εν τοῖς ἔργοις τοῦ 'Επιφανίου Σαλαμίνας, εν «'Εφημέριος», τόμ. 28, (1979), σσ. 165-167.

34) 'Ανδρέου Θεοδώρου, 'Η περι ἐκπορεύσεως τοῦ 'Αγίου Πνεύματος διδασκαλία Κυρίλλου τοῦ 'Αλεξανδρείας καὶ 'Επιφανίου Κύπρου, εν «Θεολογία», τόμ. 45 (1974), σσ. 87-119.

35) Νίκ. Ε. Τζιράκη, Σαλαμίνας, Μητρόπολις, εν «Θ.Η.Ε.», τόμ. 10ος, 1966, σ. 1129.

36) 'Ανδρέου Τηλλυρίδου (νῦν Μητροπολίτου Ζιμπάμπουε κ. Μακαρίου), 'Επιφάνιος άγιος, ο Μέγας, εν «Μ.Κ.Ε.», τόμ. 5ος, 1986, σσ 152-155.

6) Ναογραφία εν Κύπρω.

1) 'Αρχιμ. Χρυσοστόμου Α. Παπαδοπούλου, 'Ο άγιος 'Επιφάνιος αρχιεπίσκοπος Κύπρου, εν «'Εκκλ. Κήρυξ», ἔτος Α' 1911, σ. 643.

2) Χάκκεττ-Παπαϊωάννου, 'Ιστορία της 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας της Κύπρου, τόμ. Β', 'Εν Πειραιεῖ 1927, σ. 247.

3) G. E. Jeffery, A Description of the Historic Monuments of Cyprus, Nicosia 1918, σσ. 101, 147, 254, 259, 293, 303, 355.

4) G. E. Jeffery, The Basilica of Constantia, Cyprus, εν *The Antiquaries Journal*, VIII, (1928), σσ. 344-349.

5) J. du Plat Taylor, A water cistern with Byzantine Paintings, Salamis Cyprus, εν *The Antiquaries Journal*, XIII, (1933), σσ. 97-108.

6) Γεωργίου 'Α. Σωτηρίου, Τὰ παλαιοχριστιανικά καὶ Βυζαντινά μνημεῖα της Κύπρου, (ἀνακοίνωσις), εν Πρακτικά της 'Ακαδημίας 'Αθηνών, 'Εν 'Αθήναις 1931, σσ. 478-482, βλ. καὶ 'Απ. Β., περ. 6', τόμ. Δ', 1932, σσ. 111, 145.

7) Γεωργίου 'Α. Σωτηρίου, Τὰ Βυζαντινά μνημεῖα της Κύπρου, εν 'Αθήναις 1935, εικ. 3, πίν. 8, 9.

8) Monica Bardswell, The Byzantine paintings in a water cistern, Salamis Cyprus, εν *The Antiquaries Journal* XIX, (1939), σσ. 443-445.

9) Γεωργίου 'Α. Σωτηρίου, Χριστιανική καὶ Βυζαντινή

'Αρχαιολογία, τόμ. Α', εν 'Αθήναις 1942, σσ. 231-232 εικ. 127, 128 καὶ σ. 305.

10) Συντάξεως «'Απ. Βαρνάβα», 'Ανευρέθη ο τάφος του 'Αγίου 'Επιφανίου; εν 'Απ. Β., περ. γ', τόμ. ΙΗ', 'Ιούλιος-Αύγουστος 1957, σσ. 122-123.

11) 'Αθανασίου Παπαγεωργίου, 'Η Παλαιοχριστιανική καὶ Βυζαντινή τέχνη της Κύπρου, Λευκωσία 1966, σσ. 7-9.

12) Vassos Karageorghis, Salamis in Cyprus, London 1969, σσ. 197-198, 204.

13) 'Αθανασίου Παπαγεωργίου, 'Επιφανίου 'Αγίου βασιλική, Σαλαμίνα, εν «Μ.Κ.Ε.», τόμ. 5ος, Λευκωσία 1986, σσ. 156-158. 'Επιφανίου 'Αγίου ἐκκλησίαις, ενθ. άν., σσ. 157-158.

14) Georges Roux, Salamine de Chypre XV, La Basilique de la Campanopetra, Paris 1998.

15) 'Αρχιμ. Κυπριανού, 'Ιστορία χρονολογική της νήσου Κύπρου αχπη', 'Ενετήσιν εν ἔτει 1788, σ. 60: Οἱ Δομενικάνοι εἶχον εις τὸ χωρίον Βάβλα τὸν "Άγιον 'Επιφάνειον Μοναστήριον καὶ μετόχιον.

16) Cl. Cobham, The Churches and Saints of Cyprus, London 1910, σσ. 4-5, 26, 34-35.

17) R. Gunnis, Historic Cyprus, α' έκδ. 1936, 6' έκδ. 1947, Λονδῖνον, σσ. 96, 414: 'Επιφάνιος επίσκοπος Σαλαμίνας, 422-423: Βασιλική Κωνσταντίας, 183-184: ναὸς εις 'Ασπρογιάν, 198-199: ναὸς εις "Άγιον 'Επιφάνιον, 221: ναὸς εις Δρούσιαν, 329-330 ναὸς εις Λουρουτζίναν.

18) Κώστα Μυριανθέα, Γεωγραφία της Κύπρου, Λευκωσία 1945, σσ. 128: Πανήγυρις εις "Άγιον 'Επιφάνιον Λευκωσίας, 182: Κάθηκας, αρχαῖον Παρεκκλήσιον 'Αγ. 'Επιφανίου, Δρούσια, ἐκκλησία 'Αγ. 'Επιφανίου.

19) Ν. Κυριαζή, "Άγιοι εν Κύπρω καὶ οἱ ναοὶ των, εν «'Αγάπη», 1946, σ. 21.

20) 'Αθηνᾶς Ταρσοῦλη, Κύπρος, τόμ. Α', 'Αθήναι 1955, σσ. 33, 34, 109, 466, 468, τόμ. Β', 'Αθήναι 1963, σσ. 36, 87.

21) Ν. Κυριαζή, Τὰ μοναστήρια εν Κύπρω, Λάρνακα 1950, σσ. 47-48: "Άγιος 'Επιφάνιος, Βάβλα.

22) 'Ιωάννου Π. Τσικνοπούλλου, 'Ιστορία της 'Εκκλησίας Πάφου, Λευκωσία 1971, σσ. 139, 140, 168, 179, 206.

23) Σωφρονίου Γ. Μιχαηλίδη ἱερομ., 'Ιστορία της κατὰ Κίτιον 'Εκκλησίας, Λάρνακα 1992, σσ. 15, 38: 'Επιφάνιος Κωνσταντίας, 559: 'Αλεθρικό: "Άγιος 'Επιφάνιος κυρίως ναὸς καὶ ἐξωκκλήσιον.

24) Σίμου Μενάρδου, Τοπωνυμικὸν της Κύπρου, "Εκδοσις Κ.Ε.Ε., Λευκωσία 1970, σ. 55: "Άγιος 'Επιφάνιος 'Ορεινῆς, 11, 55: "Άγιος 'Επιφάνιος Σολέας.

25) Κ. Α. Πιλαβάκη, Συναγωγή Κυπριακοῦ τοπωνυμικοῦ ὕλικου, εν «Κ. Σ.», τόμ. XXXVII, 1972 παραρτ., σσ. 12-13: "Άγιος 'Επιφάνιος ("Άγ. Πιφάνης) 'Ορεινῆς καὶ Σολέας (ἐκ των καταλοίπων Σ.Μ.).

26) A concise gazetteer of Cyprus, Nicosia 1982, σ. 7: "Άγιος 'Επιφάνιος, αρχαιολ. περιοχή, ἑπαρχ. Λευκωσίας WD 42 74. "Άγιος 'Επιφάνιος, ἐκκλησία, ἑπαρχία 'Αμμοχώστου

WE 82 04, "Άγιος Έπιφάνιος, εκκλησία, έπαρχία Λάρνακος WD 46 59, "Άγιος Έπιφάνιος, εκκλησία, έπαρχία Λάρνακος WD 46 82, "Άγιος Έπιφάνιος, εκκλησία, έπαρχία Λεμεσού WD 18 41, "Άγιος Έπιφάνιος, εκκλησία, έπαρχία Πάφου VD 58 44, "Άγιος Έπιφάνιος, χωρίον, έπαρχία Λευκωσίας VD 89 80, "Άγιος Έπιφάνιος, χωρίον, έπαρχία Λευκωσίας WD 10 72.

27) Βενεδίκτου Έγγλεζάκη (άρχιμ. Παύλου), Είκοσι μελέται διά την Έκκλησίαν Κύπρου, Άθηναι 1996, σσ. 292-293: "Έγκλειστρον του άγιου Έπιφανίου εις τὸ χωρίον Σουσκίου παρὰ τὰ Κούκλια, σ. 648 ύποσημ. 59, σ. 657 ύποσημ. 144, 145, σ. 35. (Βλ. C.Astrac, Les Manuscrits grecs datés des XIIIe et XIVe siècles... I, XIIIe siècle, Παρίσι 1990, σσ. 17-18 καὶ πίν. II [«début du XVe siècle»], Costas N. Constantinides and Robert Browning, Dated Greek Manuscripts from Cyprus to the year 1570, Nicosia 1993, σ. 105, Γεωργίου Ά. Σωτηρίου, Τὰ Βυζαντινά μνημεῖα τῆς Κύπρου, Άθηναι 1935, πίν. 74-77a: Τοιχογραφίαι ναῖδρίου έντός σπηλαίου καὶ του έναντι αὐτου ναου του άγιου Κωνσταντίνου-Καθολικου ήρειπωμένης Μονῆς - κειμένων εις θέσιν «Έγκλειστρον» του χωρίου Σουσκίου παρὰ τὰ Κούκλια (Παλαιάν Πάφον), όπου κατὰ την παράδοσιν ήσκήτευσεν ὁ άγιος Νεόφυτος πρὸ τῆς έγκαταστάσεως αὐτου εις τὸ σπήλαιον - Έγκλειστραν - παρὰ τὸ Κτῆμα, ένθα καὶ ή όμώνυμος Μονή, Ν. Κυριαζῆ, Τὰ Μοναστήρια έν Κύπρω, Λάρνακα 1950, σ. 115: Εἰς τὸ χωρίον Σουσκίου ύπάρχει τοπωνύμιον Έγκλειστρον, Μ. Christodoulou, A concise gazetteer of Cyprus, Nicosia 1982, σ. 59: Σουσκίου, ή, χωρίον έπαρχίας Πάφου VD 63 43, Ά. Παπαγεωργίου, Ίερά Μητρόπολις Πάφου, Ίστορία καὶ τέχνη, 1950 χρόνια από την ίδρυσή της, Λευκωσία 1996, σ. 70: Τὸ έγκλειστρον τῆς Σουσκίους ("Άγιος Έπιφάνιος Κουβουκλίων;).

γ) Ναογραφία έν Κωνσταντινουπόλει.

1) Συναξάριον Κωνσταντινουπόλεως, σ. 677: Μαῖου 12. Τελεῖται δὲ ή αὐτου σύναξις έν τῷ άγιωτάτῳ αὐτου οἴκῳ ένδον του άγιου Φιλῆμονος.

2) Βυζαντινὸν έορτολόγιον, σ. 101: Η σύναξις έν τῷ άγιωτάτῳ αὐτου οἴκῳ, τῷ ὄντι ένδον του άγιου Φιλῆμονος.

3) J. Mateos, Le Typicon de la grande Église, Rome, τόμ. I, 1962, σ. 290.

4) Le Typicon, ένθ. άν., σ. 338: Μνήμη Ίουλιου 14 κατὰ τὸν κώδικα 40 του Τιμίου Σταυρου Ίεροσολύμων τῆς Ί έκατονταετηρίδος.

5) Συναξάριον Κωνσταντινουπόλεως, σ. 154: Τῆ ΚΑ' Οκτωβρίου, Μνήμη Ίλαρίωνος πρεσβυτέρου γενομένου καὶ άναχωρητου τῆς έρήμου. Τελεῖται δὲ ή αὐτου σύναξις έν τῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ του έν άγίοις πατρὸς ήμῶν επισκόπου γενομένου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου καὶ θαυματουργου Έπιφανίου, πλησίον του άγιου μάρτυρος Φιλῆμονος έν τῷ Στρατηγίῳ.

6) Le Typicon, ένθ. άν., σ. 72: Οκτωβρίου ΚΑ'.

7) R. Janin, La géographie Ecclésiastique de l' Empire Byzantin, première partie, tome III, Églises et Monastères de Constantinople, Παρίσι 1953, σ. 118, Παρίσι 1969, σ. 112.

8) R. Janin, Constantinople byzantine, Παρίσι 1950, σ. 396, Παρίσι 1964, σσ. 431-432: τὸ Στρατήγιον.

δ) Εικονογραφία.

1) A. and J. Stylianou, The painted Churches of Cyprus, London 1985, σσ. 71, 74, 79, 88, 93, 94, 106, 118, 147, 175, 218, 227, 237, 254, 273, 289, 302, 305, 325, 339, 348, 364, 405, 417, 421, 422, 448-449.

2) Ά. καὶ Ί. Στυλιανου Ό ναὸς του Άγιου Νικολάου τῆς Στέγης παρὰ την Κακοπετριάν (άγνωστον μουσεῖον Βυζαντινῆς τέχνης), έν «Κ.Σ.», τόμ. Χ', 1946 σσ. 95-196.

3) Ά καὶ Ί. Στυλιανου, Παναγία Φορβιώτισσα, Άσί-νου, έν «Κ.Σ.», τόμ. XV, 1951, σσ. 147-152.

4) Ά. καὶ Ί. Στυλιανου, Παναγία Φορβιώτισσα, Άσί-νου, Λευκωσία 1973.

5) Ά. καὶ Ί. Στυλιανου, Ό ναὸς τῆς Παναγίας Θεοτόκου παρὰ την Κακοπετριάν, έν «Κ.Σ.», τόμ. XVI, 1952, σσ. 51-81 πίν. α'-ιθ'.

6) Γεωργίου Ά. Σωτηρίου, Θεοτόκος ή Άρακιώτισσα τῆς Κύπρου, έν Άρχαιολογική Έφημερίς, 1953-1954, Εἰς μνήμην Γεωργίου Π. Οικονόμου, Μέρος Πρώτον. Η έν Άθήναις Άρχαιολογική Έταιρεία, Έν Άθήναις 1955, σσ. 87-91.

7) Ά. Στυλιανου, Αἱ τοιχογραφίαι του ναου τῆς Παναγίας του Άράκου, Λαγουδερά, Κύπρος, έν Πεπραγμένα του Θ' Διεθνους Βυζαντινολογικου Συνεδριου (Θεσσαλονίκη, 12-19 Άπριλίου 1953), τόμ. Α'. Άθήναι 1955, σσ. 459-467, πίν. 142-157.

8) Ά. Παπαγεωργίου, Η Παλαιοχριστιανική καὶ Βυζαντινή τέχνη τῆς Κύπρου, Λευκωσία 1966, σσ. 34, 44-48, 61, 64, Η Παλαιοχριστιανική άρχαιολογία καὶ τέχνη έν Κύπρω κατὰ τὰ έτη 1967-1968, Λευκωσία 1970, σσ. 18-22, Εἰκὼν του Χριστου έν τῷ ναῷ τῆς Παναγίας του Άρακος, έν «Κ.Σ.», τόμ. XXXII, 1968, σσ. 45-55, εἰκ. 1-4, Άρακος Παναγίας εκκλησία, έν Μ.Κ.Ε., τόμ. 2ος, 1985, σσ. 270-273.

9) Βενεδίκτου Έγγλεζάκη (άρχιμανδρίτου Παύλου), Είκοσι μελέται διά την Έκκλησίαν Κύπρου, Άθηναι 1996, σ. 70 εἰκὼν Βαρνάβας καὶ Έπιφάνιος, οἱ δύο στύλοι τῆς Έκκλησίας Κύπρου (Άψις ναου Παναγίας Άρακιωτίσεως, Λαγουδερά, Κύπρος, 1192 μ.Χ.).

10) Ά. Παπαγεωργίου, Ίερά Μητρόπολις Πάφου, Ίστορία καὶ τέχνη, 1950 χρόνια από την ίδρυσή της, Λευκωσία 1996, σ. 73.

11) Ίωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Παναγία ή Χρυσορωγιάτισσα, Λευκωσία 1964, 1965, σσ. 140-141 εἰκ. 65 0,56^{1/2}-0,38 Ό άγιος Έπιφάνιος Κύπρου, Ό άγιος Μιχαήλ Συναδων.

12) Ίωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ίστορία τῆς Έκκλη-

σίας Πάφου, Λευκωσία 1971, σσ. 282, 294. Δρούσια, "Άγιος Γεώργιος Νικοξυλίτης του έτους 1780, βλ. και σ. 228 Μονή 'Αγίου Γεωργίου τής 'Αξύλου, και σ. 179: Εις τήν 'Αξύλου και έτερος 'Επιφάνιος.

ε) 'Ιερὰ λείψανα.

α) 'Επιφανίου Κωνσταντίας, Μαΐου 12.

1) 'Αρχιμ. Κυπριανού, 'Ιστορία χρονολογική τής νήσου Κύπρου *αχπι*'. 'Ενετήσιν εν έτει 1788, σσ. 351-352: Τò ιερòν του λείψανου μετά τών άλλων μετεκομίσθη εις Κωνσταντινούπολιν επί Λέοντος του Σοφού, εν ᾧ σπηλαίῳ ὄμως ἠσκήτευεν ὁ ἅγιος εις 'Αμμόχουστον, μέχρι χρόνων πολλῶν, ἀνέβλυνεν ὕδωρ ἐκ μιᾶς πέτρας, ὡς ἰστορεῖ Στέφανος Λουζινιανός, κατὰ τήν ἡμέραν τής ἑορτῆς του τῆ 18' Μαΐου. Μεγάλην δὲ φήμην ἀπέκτησεν ἡ Κύπρος διὰ μέσου αὐτοῦ τοῦ θείου πατρὸς κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν, σσ. 30-32: 'Αρσινόη. Αὐτὴ εἶναι ἡ πόλις τής 'Αμμοχούστου... Εἰς αὐτὴν ἔκειτο τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου 'Επιφανίου.

2) 'Ηγουμένου Κύκκου Χρυσοστόμου, 'Η 'Ιερὰ Βασιλικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τοῦ Κύκκου, Κύπρος 1969, σ. 65/11: 'Επὶ ξυλίνου 'Αντιμνησίου 'Επιφανίου 'Επισκ. Κύπρου, σ. 65/12: 'Επὶ ξυλίνου 'Αρτοφορίου 'Αγ. 'Επιφανίου Κύπρου.

3) Otto Meinardus, Relics in the Churches and Monasteries of Cyprus, *Ostkirchliche Studien*, XIX 1970, σ. 29: Eriphanus of Salamis (May 12) Until the XVth century the relics reposed in the Orthodox Cathedral of Famagusta. The skull is in the Monastery Kykko, Troodos.

4) Τεμάχιον τοῦ ιεροῦ κρανίου τοῦ ἁγίου 'Επιφανίου ἐντὸς ἀσημένιας θήκης, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἐπιγραφὴ 'Επιφανίου 'Αρχιεπισκόπου Κωνσταντίας Κύπρου, εὑρίσκεται θησαυρισμένον εἰς τὸ σκευοφυλάκιον τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς Κύκκου. "Ετερον τεμάχιον τοῦ ιεροῦ κρανίου τοῦ ἁγίου 'Επιφανίου εὑρίσκεται εἰς τὴν 'Ιερὰν Μονὴν 'Ιθέρων τοῦ 'Αγίου "Ορους τοῦ "Αθωνος. 'Η ἱερὰ κάρα τοῦ ἁγίου 'Επιφανίου, ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ἑορτασμῶν διὰ τὴν δισχιλιετίαν τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, μετεφέρθη ἐκ τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς Κύκκου εἰς τὸν ἱ. ναὸν 'Αγίου Δημητρίου Παραλμνίου, ὅπου ἐξετέθη εἰς προσκύνῃσιν ὑπὸ τῶν πιστῶν ἀπὸ τῆς 11ης μέχρι τῆς 14ης Μαΐου 2000. (Βλ. «Πνευματικὴ ἔπαλξη», 'Απρίλιος-Ἰούνιος 2000, ἔτος Η', τεῦχος 38, σσ. 116-117).

β) 'Επιφανίου Κωνσταντινουπόλεως, Αὐγούστου 25.

1) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, 'Η 'Ιερὰ Μονὴ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Μαχαιρᾶ, Λευκωσία 1968, σ. 210 'Ιερὰ θήκη Λειψάνων ἀσημένια ἔκτυπος, 0,13.4x0,9.7, 'Επὶ τοῦ καλύμματος αὐτῆς: Η ΜΡ ΘΥ (Μ(ΗΤΗ)Ρ Θ(ΕΟ)Υ) Η ΕΝ ΜΑΧΑΙΡΑ... ιερὸν ὄστουν 'Επιφανίου ΚΠ.

2) Otto Meinardus, ἐνθ. ἀν., σ. 29 Eriphanus of Con-

stantinople Aug. 25. Some parts are in the Monastery Panagia of Makhaeras.

γ) 'Όσίου 'Επιφανίου.

1) Λεοντίου Μαχαιρᾶ, 'Εξήγησις τῆς γλυκείας χώρας Κύπρου, ἔκδ. R.M. Dawkins, Oxford 1932, vol. I παρ. 32, σ. 30: Πρὸς τὴν Κυθρίαν ὁ ἅγιος 'Επιφάνιος· τὸ κοιμητήριον του εἶνε εἰς μοναζίαν, καὶ οἱ τόποι ἐρημώθησαν· ἐπῆραν τὴν ἁγίαν του κάραν καὶ τὰ εἰκονίσματα, καὶ ἔβαλάν τα εἰς φύλαξιν εἰς τὸν Κουτζουβέντην, σ. 32 εἰς τὴν 'Αξύλου ὁ ἅγιος 'Αλέξανδρος, ὁ ἅγιος Χαρέτης καὶ ἕτερος 'Επιφάνιος. (Εἰς τὴν ἔκδοσιν 'Ιστορίας τῆς Κύπρου τοῦ ἀρχιμ. Κυπριανοῦ τοῦ ἔτους 1788 σ. 352 ἔγινε διατάραξις τῆς σειρᾶς τῶν ἁγίων 'Αλεξάνδρου, Χαρέτη καὶ 'Επιφανίου κ.ά. καὶ ἐτέθη: Κούρδακαν 'Αλέξανδρος, χεραρίτης, ἐπιφάνιος. 'Επὶ τοῦ Κυπριανοῦ ἐστηρίχθη καὶ ὁ Κ. Ν. Σάθας «ἐν Μεσαιωνικῇ Βιβλιοθήκῃ», τόμ. Β', 'Εν Βενετία 1873, σ. 69 καὶ ἀνέγνωσεν: 'Ο ἅγιος 'Αλέξανδρος, ὁ ἅγιος Χαρέτης, καὶ ἕτερος 'Επιφάνιος εἰς τὸν Κούρδακαν», ἐπίσης εἰς ἔκδ. E. Miller et C. Sathas, Παρίσι 1882, σ. 20. Εἰς Κούρδακαν ἐτοποθέτησαν καὶ οἱ χρησιμοποίησαντες τὴν ἔκδ. Σάθα: Delehay, Saints de Chypre σ. 253, Cobham, The Churches and Saints of Cyprus σ. 35, Χάκκεττ - Παπαϊωάννου, 'Ιστορία 'Ορθ. 'Εκκλ. Κύπρου, τόμ. 6', σ. 280, Εὐστρατιάδης, 'Αγιολόγιον σσ. 135, 323. 'Η ἀποκατάστασις τῆς ὀρθῆς στίξεως ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Dawkins, ἐνθ'. ἀν. σ. 32 ὅστις ἀνέγνωσεν: Εἰς τὴν 'Αξύλου ὁ ἅγιος 'Αλέξανδρος, ὁ ἅγιος Χαρέτης, καὶ ἕτερος 'Επιφάνιος· εἰς τὸν Κούρδακαν ὁ ἅγιος Πήγων, καὶ ὁ ἅγιος Χριστόφορος. Διὰ τὴν τιμὴν τοῦ ὀσίου 'Επιφανίου εἰς 'Αξύλου βλ. Θεοδώρου Χ. Παπαδοπούλλου, Τὸ κείμενον ἀρχαίας παραδόσεως περὶ ἐπισκέψεως τῆς ἁγίας 'Ελένης εἰς Παλαιστίνην καὶ Κύπρον, 'Ανάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Νέα Σιών», 'Εν Ἱεροσολύμοις 1952, σ. 30: Εἰς τὴν 'Αξύλου ὁ ἅγιος 'Αλέξανδρος, εἰς τὴν Κούρδακαν ὁ ἅγιος 'Επιφάνιος καὶ ὁ ἅγιος Χριστόφορος).

2) Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Μακαρίου Γ', Κύπρος ἡ ἁγία νῆσος, α' ἔκδ. 'Αθήναι 1968, σ. 20, β' ἔκδ. Λευκωσία 1997, σσ. 24-25, γ' ἔκδ. Λευκωσία 1997, "Απαντα 'Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, 'Εκκλησιαστικά - κοινωνικά, τόμ. Α', σσ. 75-76.

3) "Αντροῦ Παυλίδη, 'Επιφάνιος ἅγιος ('Αξύλου), 'Επιφάνιος ἅγιος (Κυθρέα), ἐν «Μ.Κ.Ε.», τόμ. 5ος, 1986, σ. 152.

4) 'Ηγουμένου Κύκκου Χρυσοστόμου, ἐνθ. ἀν., σ. 65/2, 7, 9.

5) Otto Meinardus, ἐνθ. ἀν., σ. 28. ('Εκ παραδρομῆς ἐκ τῆς ἡμέρας μνήμης τοῦ ἁγίου 'Ερμογένους ὠρισεν ἡμέραν μνήμης τὴν 5ην 'Οκτωβρίου).

6) Βλασίου μοναχοῦ, Πατερικὸν τῆς νήσου Κύπρου, Λάρνακα 1997, σσ. 26-27: Οἱ ὄσιοι 'Αλέξανδρος, Χαρέτης καὶ 'Επιφάνιος, σ. 49: 'Ο ὄσιος 'Επιφάνιος (τῆς Κυθρέας).